

דור הפלמ"ח

פברואר 2014 אדר א' תשע"ד	בהוצאת עמותת דור הפלמ"ח	יו"ר העמותה ישעיהו (שייקה) גביש	העורכת: תהילה עופר
-----------------------------	----------------------------	------------------------------------	-----------------------

כן, זה נוער, זה

שזכי שזכי ונסוב // כי דרכנו אין לה סוף // כי עוד נמשכת השרשרת // כי ליבנו לב אחד // מעולם ועדי-עד // כי עוד נמשכת השרשרת

מי יושא את דגל עמותת דור הפלמח?!

לפני ארבע שנים התחלנו בגיוס דור ההמשך של הפלמ"ח. המאות שהצטרפו הם היום חלק מעמותת דור הפלמ"ח ומיוצגים במועצה ובהנהלה. גייסנו את בנינו ונכדינו במגמה להפנים ולהעמיק את מורשת הפלמ"ח, הן בקרב המשפחות שלנו לדורותיהן והן במגמה להבטיח את המשכיות קיומה ופעילותה של העמותה: השתתפות בהפעלתה, מילוי תפקידיה וייעודה - הנחלת מורשת הפלמ"ח לדורות הבאים, לעולים, לתיירים, לחיילים ולכלל עם ישראל.

עד עתה הצטרפו לעמותה כ-700 בני דור המשך של חברי פלמ"ח ועוד כמה עשרות שוחרי מורשת הפלמ"ח.

ההמשך תלוי בכם. אתם, חברי הפלמ"ח, מסוגלים וחייבים לפנות אל דור ההמשך הפרטי שלכם - בניכם, בנותיכם, נכדיכם ונכדותיכם, ולדרבן אותם להתפקד כחברים בעמותת דור הפלמ"ח. הצטרפותם לעמותה היא ערובה להבטחת המשכיותה ופעילותה. ומעל לכל, בכך יבטיחו את הקנייתם של פרקי ההיסטוריה והמורשת של דור הפלמ"ח לעוד שנים רבות.

אני מנצל קריאה זו גם לפנייה נוספת, אל כל חברי העמותה הכוללת את דור ההמשך: אנא, מלאו את חובתכם החברית ושלחו את דמי החבר השנתיים. בזכות תרומתכם זו אנו מקיימים את פעילות העמותה (לא כולל ההשקעות בפיתוח) בעלות שנתית של כ-200,000 ש"ח. זאת לצידן, פעילות העמותה מתקיימת על בסיס התנדבותי לחלוטין של חברי ההנהלה והמתנדבים, ללא תמורה כספית, פרט למזכירה בחצי משרה.

ישעיהו (שייקה) גביש
יו"ר עמותת דור הפלמח

ימית) ונחגוג את הקמת מדינת ישראל. זאת הייתה תוכנית המסע לבוגרי כיתות ז' בתנועת בני המושבים בקיץ האחרון. התלמידים קיבלו מראש גם רשימת "ציוד חובה לפלמחניק" שבסופה צוין: "פלמחניק לא זקוק לדברים יקרי ערך! נא לא להביא כאלו".

תלמידות אולפנה אצל חברות פלמ"ח

במקרה או שלא במקרה, התעניינות הנוער בפלמ"ח בולטת מאוד במגזר הדתי-לאומי. שתי דוגמאות: כ-70 תלמידות כיתות י"א באולפנת גוש

עציון באו לבית הפלמ"ח ושמעו הרצאה מפי חברת פלמ"ח על עצמה ועל חברותיה במלחמת העצמאות. מורות האולפנה לבשו חצאיות ארוכות והנשואות עטו מטפחות ראש. לא כן התלמידות, בחצאיות עד הברך ובמכנסיים ארוכים והיו גם עם לק אדום על הציפורניים. הן לא הופתעו למראה התמונות של חברות פלמ"ח דתיות מתאמנות בנשק ולובשות גם מכנסיים קצרצרים שהראתה להן המרצה. "גם אנחנו נתגייס לצה"ל או לשירות לאומי", אמרו.

כעבור ימים אחדים התקשרו אל אותה מרצה אדריאן מנטקה ורחלי חיימוביץ, תלמידות י"ב מאולפנת אלקנה. הן ביקשו להיפגש איתה, ועם בן זוגה שגם הוא היה בפלמ"ח. שתי הנערות ביקשו לשמוע, הקליטו וגם רשמו בקפידה כל מילה על שירות הבחורות והבחורים בפלמ"ח, על חלקם בהעפלה, בקרבות תש"ח, בקליטת עולים חדשים ועוד. כל זה, לצורך הכנת עבודת גמר לבגרות בהיסטוריה. רחלי סיפרה שהיא נוטה ללכת לשירות לאומי ואדריאן - לשירות בצה"ל.

(המשך בעמוד הבא)

"עוד נמשכת השרשרת" כתב יעקב אורלנד ובנעוריו שרנו את המילים במנגינה חסידיית ורקדנו הורה. עוד נמשכת השרשרת והנה, נוספת לה חוליה אחר חוליה ההתעניינות בפלמ"ח ועוברת ומתחדשת מדוד לדור בשער הגיליון הקודם של עיתון זה הצגנו שתי ילדות בנות 12, עדן ויעל, שבאו לבית הפלמ"ח לראיין "פלמחניקית בשר ודם" במסגרת פרויקט בת-מצווה בביה"ס "מעוז המכבים" במודיעין. והראינו גם ערימות של נוער על הדשא בפארק יפתח במודיעין-מכבים-רעות, בכנס הוקרה לחטיבת יפתח ב-2012, שבמרכזו הצדעה לפלמ"ח של כל תנועות הנוער בעיר. וכמו בשיר, עוד נמשכת השרשרת. נביא כאן בקצרה כמה דוגמאות (מני רבות) של התעניינות ילדים ונוער במורשת הפלמ"ח.

מסעות הפלמ"ח לא פסקו מלכת

יום ראשון: מתגייסים לפלמ"ח בנחל מורן, צועדים אל חירבת חוממה שם תחכה לכם ארוחה חמה וטקס מרגש לציון קבלתכם למשפחת הפלמ"ח המפוארת. יום שני: נטפס על הר מירון ונחוה את הווי הפלמ"ח,

נרד בשביל המנדטורי ונערוך תצפית על צפת. עם הגיענו לחניון תחכה לנו ארוחת ערב חמה וערב חברתי פלמחניקי למהדרין סביב המדורה. יום שלישי: נתחיל באימונים לקראת ביצוע הפריצה למצודת ביריה, נטייל בנחל מירון, בריכות השכנוי ונחל השכנוי. נאכל ארוחת ערב בעין זיתים ומשם נצא חרש חרש למבצע הפריצה הגדול למצודת ביריה. במידה והפריצה תצליח נחגוג את האירוע יחדיו. יום רביעי: בבוקר מוקדם ניסע על גבי תובלתיות פלמחניקיות (היום זה נקרא אוטובוס) לחוף דוגית בכנרת, שם נערוך אימוני פל"ם (פעילות

פלמחניק בן 11

לקראת חג פורים דאשתקד כתבה לנו שולמית לנגרמן, אשת מחשבים: "יש לי בן חמוד בן 11 שהחליט שהוא רוצה להתחפש לפלמחניק. אשמח לדעת מהם קודי הלבוש ופרטי הלבוש שאותם לבשו בתקופת הפלמ"ח". פנייתה הופצה

בין כמה חברים, שלחנו לה כמה תמונות אופייניות, סיפרנו לה על תת-מקלע סטן ועל כובע גרב, ועל בגדי חקי. איחלנו לה הצלחה בהכנת התחפושת. אחרי פורים קיבלנו כמה תמונות של אליצור לנגרמן בן ה-11 שלא רצה להזדהות עם גיבורי-על נוסח סופרמן, בטמן, איירונמן או ספיידרמן, אלא רק עם פלמחניק-גיבור.

קרבות מלכיה באולפנת קריית ארבע

הלל שרביט וטל צחור, תלמידות י"ב באולפנת קריית ארבע פנו אלינו לקראת סיום לימודיהן בבקשה לספק להן חומר-עזר לכתובת עבודת גמר בהיסטוריה. מדוע פנו אלינו? כי לא על מלחמות המכבים ולא על מרד בר-כוכבא ביקשו לכתוב עבודת גמר אלא דווקא על קרבות מלכיה בתש"ח. סיפקנו להן חומר על הקרבות שבלמו פלישה מלבנון בימים של הקמת המדינה, לרבות מפות ותמונות. הן כתבו לנו: "תודה רבה! אנחנו שמחות מאוד שהתוודענו לנושא הזה ואנחנו זוכות ללמוד אותו לעומק ובעזרת ה' ללמד עוד אנשים על

תצלומים: האירועים בבית הפלמ"ח - אלדד חרובי (אם לא צוין אחרת); תמונות פרטיות ומאוצר תמונות הפלמ"ח

דור הפלמ"ח

בהוצאת עמותת דור הפלמ"ח

www.palmach.org.il

העורכת: תהילה עופר

העורך האחראי: ישעיהו (שייקה) גביש

כתובת המערכת: עמותת דור הפלמ"ח,

בית הפלמ"ח רח' חיים לבנון 10, ת"א

69975 ת"ד 65080, ת"א 6165002

טל' 03-6416484, פקס' 03-6414716

הודפס: דפוס שלמה לוי 03-6881727

תנועת הנוער של המועצה האזורית גזר ובידיהם זרים שהניחו לרגלי האנדרטה. המדריכה אופק עזרא קראה את שירו של חיים גורי "תפילה".

ובבית הספר היסודי "לפיד הל"ה" ביישוב לפיד נערך זה שנים יום מוקדש לחללים שבזכותם "על המשלט יושבת עיר". התלמידים שומעים בכיתות דברים מפי לוחמי פלמ"ח ומקיימים טקס של כל בית הספר, בו קטעי קריאה, שירה ומחול. אשתקד ערכו את המופע תלמידי כיתה ו'-1. כך מפנימים ילדים ובני נוער את מורשת הפלמ"ח.

תנועת "המחנות העולים", שותפתנו לטקסים

כבר שנים אחדות שחולצות כחולות לרוב בולטות בטקס השנתי הנערך בבית הפלמ"ח ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. תנועת הנוער המתמידה בכך היא "המחנות העולים". חבריה וחברותיה אינם רק תפאורה כחולה ביום הזיכרון. הם שותפים מלאים בטקס המארגן על ידי צוות המדריכים

של בית הפלמ"ח ומופיעים בקטעי נגינה, שירה וקריאה. עד כדי כך הפנימו בתנועה את השותפות עם חברי הפלמ"ח, שגם בוגרי התנועה שכבר משרתים בצה"ל מגיעים לטקסי יום הזיכרון ועובעים את הקהל גם בחאקי.

קרבות אלו. תודה לכם שנלחמתם למעננו אז וזיכיתם אותנו לחיות פה בארץ ישראל ובמדינת ישראל. עזרתם לנו מאוד!"

נאמני ז'בוטינסקי מצדיעים לפלמ"ח

גם בכנס ההצדעה לחטיבת יפתח-פלמ"ח ב-2013 התכנסו יחדיו בפארק יפתח בעיר מודיעין-מכבים-רעות ותיקי החטיבה והמוני נערים ונערות חברי תנועות הנוער בעיר. המשך ההזדהות עם הפלמ"ח של תנועות הנוער העובד והלומד, תנועות הצופים

"מכבי הצעיר" שבוגריהן היוו חלק מההכשרות המגויסות נראית טבעית בהחלט. מה שמפתיע בכנס יפתח הוא השתתפותן הפעילה של תנועות נוער כמו "הנוער הלאומי" שבסיסה הרעיוני הוא תורת ז'בוטינסקי (לא להחליף עם תנועת בית"ר) וכמו "עזרא", תנועת הנוער התורני-לאומי. חברות וחברים בתנועות האלה שרים שירי פלמ"ח ומביימים טקסי "השבעה לפלמ"ח", אימונים ויציאה לקרב. יחד עם הצופים והצופים הדתיים, הנוער העובד, מכבי הצעיר, תל"ם (נוער התנועה ליהדות מתקדמת) ו"נועם" (נוער מסורת), מצדיעים וצועדים בנתיב הקרבות של חטיבת יפתח.

מצדיעים לחללי ח'רבת כוריכור

מדי שנה משתתפים תלמידים וחברי תנועות נוער באזכרות ל-45 חללי הגדוד הראשון שנפלו בשילטא בקרב ח'רבת כוריכור במערכה על פריצת הדרך לירושלים במלחמת העצמאות. אין זאת רק השתתפות של עמידה בטקסים. לטקס שנערך בגלעד לזכר המ"ה ליד משטרת בן-נון בנוכחות המשפחות השכולות וחברי הנופלים הגיעו חברי

חבר, חברה!

אם יש לכם כתובת e-mail

אנא הודיעו להנהלת העמותה בכתובת:

hapalmach@walla.co.il

אנדרטה מרהיבה מנציחה את חטיבת הראל

לחטיבת הראל יש אזכור בעוד אנדרטאות שבנתיב לחימתה. רק בתוך ירושלים לא הייתה אנדרטה. היוזמה להקמתה נולדה בכנס אנשי הראל שהיה בתיאטרון ירושלים לפני מספר שנים, בשיחה עם אורי לופוליאנסקי, ראש העיר הקודם. הוא התחייב לסייע ויוצאי החטיבה נרתמו למשימה. כמה ועדת היגוי בראשות עמוס חורב, שחבריה היו אורי בן-ארי, מוטקה בן-פורת, יואב הרפז, צביקה זמיר, עוזי נרקיס, אליהו סלע ("רעננה"), אביבה קפלן, אברהם רון וישכה שדמי. כך הגענו עד הלום, יאמרו הפעילים.

בחנוכת גן הראל נכחו ונשאו דברים הרמטכ"ל ר/א בני גנץ, ראש העיר ניר ברקת, יו"ר עמותת דור הפלמ"ח שייקה גביש, חיים גורי, תורמים, נכבדים - ולוחמי הראל. בחרנו בקטעים מדברי ישכה שדמי:

מולכם, על חומת האתר, חקוקים 425 שמות הנופלים במלחמה הכבדה. מרביתם טמונים בבית העלמין של החטיבה בקריית ענבים. בהלוויותיהם לא בכינו, הדמעות זלגו פנימה לחדרי ליבנו, שם נתגבשו לגבישי זיכרון העמידים בפני הזמן החולף ואף מול השיכחה האנושית. מספרם של הנופלים - אחד מכל שלושה מקרב לוחמי החטיבה...

המונצחים מי הם היו? ולמה יכלו להגיע? זאת ניתן ללמוד מחבריהם ששרדו את אותה מלחמה. אלה שהיו למפקדי צה"ל ובוניו, לאנשי מדע באוניברסיטאות, לאנשי כלכלה ורפואה, למורי הדור ומנהיגיו. חטיבת פלמ"ח הראל, הגדוד הרביעי החמישי והשישי הוקמה ב-16 באפריל 1948, תוך כדי לחימה. אבל לוחמים מאותן יחידות נקראו ונכנסו למערכה כבר למחרת ה-כ"ט בנובמבר 1947, לליווי השיירות לירושלים. החטיבה עמדה במשימתה: להבטיח שירושלים והדרכים אליה יהיו חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל ובירתה ירושלים. היום, כשאנחנו משקיפים סביבנו על בירת ישראל, ממקום זה, האתר שאנחנו חונכים, אנו יודעים ומודעים לכך שלא לבדנו חוללנו כל זאת. אנחנו מעריכים ומוקירים את כל היחידות שלחמו איתנו ובמיוחד היחידות הירושלמיות ומאוחר יותר מי שהשלימו את המשימה במלחמת

ששת הימים, חיילי חטיבת הצנחנים וחטיבת שריון 10, היא הראל, ומפקדה תא"ל אורי בן ארי ז"ל.

משמאל נגד כיוון השעון:
ישכה שדמי, צביקה זמיר
(עומד), מוטקה בן פורת,
ניר ברקת, שייקה גביש,
דני קרוון, אליהו סלע
("רעננה") וחיים גורי,
עמוס חורב, ר/א בני גנץ.
צילמה: אסנת מרדור

"חיפשי פה פשטות, מינימליזם טוטלי", אומר הפסל דני קרוון. "זאת לא אנדרטה, זה גן", אומר אדריכל הנוף צבי דקל. קרוון הוא חתן פרס ישראל ובעל שם בינלאומי. דקל הוא חתן פרס קרוון ושותפו ביצירות נוספות. לגן הראל משמעות מיוחדת בעיניהם: הם היו אחים לנשק בחטיבת הראל במלחמת העצמאות ונמנו עם מקימי קיבוץ הראל.

גן הראל הוא פרי יוזמתם, ארגונם וביצועם של אנשי חטיבת הראל-פלמ"ח, שלוחמיה ליוו שיירות בדרך-אל-העיר ובנתיב הקרבות שלהם חקוקים שמות הקסטל, נבי סמואל, סן סימון, שער הגיא, גוש עציון, הל"ה - כל מה שבירושלים וסביב לה. נתיב עקוב מדמם של 425 חללי החטיבה. שמותיהם חקוקים בחומה העגולה שבמרכז גן הראל ובצד - גם שמותיהם של שני המח"טים - יצחק רבין ויוסף טבנקין.

האתר שוכן בקצה גן סאקר, ליד בית המשפט העליון. החומה הכפולה של האנדרטה מתחילה מגובה פני הקרקע בכניסה אליה, מגיעה לארבעה מטרים גובה ושוב יורדת לגובה פני הקרקע. בין החומות עולה טיילת ומשיא גובהה ניתן להשקיף על העיר. במרכז יש עץ אלה שהיה במקום. "בעבודות שלי אני לא עוקר עצים", אומר קרוון.

כותבים עלינו, מראיינים אותנו

בשנים האחרונות מוזכר שם הפלמ"ח בהקשר זה או אחר בעיתונות הכתובה והאלקטרונית ובאתרי אינטרנט למיניהם. משווים מצב מסוים במשק, בצה"ל, בממשלה, ואומרים: "כמו בפלמ"ח". לפעמים לחיוב, לפעמים לשלילה.

ב' סביב חנוכה נן הראל בירושלים, רואיין לוחם הראל מוטקה בן-פורת מן הפעילים להקמת האגדרטה. גם בשידורי רדיו נוספים רואיין אנשי הראל לרגל האירוע. הלוחמת שוש אנטמן-בלום רואינה ברשת ב' בתוכנית "הכל דיבורים" על ידי כרמלה מנשה ויוסי הדר. וברדיו ירושלים ראינו את יוני אמיר, בנה של מיכל רייזקינד-אמיר שהייתה חובשת בחטיבת הראל בתש"ח ואילו הוא עצמו משרת במילואים בחטיבת הראל. אלה רק מעטים מני ראיונות רבים עם אנשי פלמ"ח.

רוח הפלמ"ח ב"רוח צוות"

"רוח צוות", ביטאון "צוות ארגון גמלאי צה"ל", הקדיש את המדור "מחיל אל חיל" בגיליון של חודש יוני אשתקד לעמותת דור הפלמ"ח. על פני עמוד שלם, בראשו סמל הפלמ"ח ובתחתיתו תמונות מן המוזיאון, כתבה אסנת מרדור על כל פעילות העמותה ועל בית הפלמ"ח. הכותבת, פעילה בדור ההמשך וחברה בהנהלת העמותה, מוצגת בדרגתה הצבאית, סגן-אלוף, שבזכותה היא גם חברה "צוות". בכתבה מתואר מכלול האירועים הנערכים בבית הפלמ"ח, כגון יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל והפרסים על שם מפקדי הפלמ"ח, כמו גם פעילות הספרייה, הארכיון, אוצר התמונות ועוד.

בית הפלמ"ח במדור הספורט

הכותרת במדור הספורט של עיתון "הארץ" אמרה: "מהגטו בטרזינישטאט, דרך בית הפלמ"ח, עד לטדי". וכתב הספורט איתי מאירסון תיאר: פרופ' משה צימרמן, אברום בורג, שגריר ציניה בישראל ומושיקו לוגסי הולכים לראות סרט. זו ממש לא התחלה של בדיחה, אלא אירוע שהתרחש... ביום

כדורגלי הנבחרת הצעירה של ישראל בבית הפלמ"ח. צילום: בית טרזין

הזיכרון הבינלאומי לשואה, באודיטוריום של בית הפלמ"ח ברמת אביב. האירוע: הקרנת הבכורה של הסרט התינודי "ליגה טרזין". לא דיברו שם על הפלמ"ח, אלא על גזענות במגרשי הכדורגל. אבל הכדורגלנים, ביניהם חברי הנבחרת הצעירה של ישראל ודמויות ידועות כמו אברהם גרנט וזאביק זלצר הציצו בדרכם לאולם בתצוגת שירי אלטרמן על הפלמ"ח ולמדו באותה הזדמנות שהם נמצאים באולם "מלווי השיירות" וכי מלווי השיירות היו אנשי פלמ"ח.

יהודה זיו חתן פרס "עת-מול"

"עת-מול", דו-ירחון לתולדות עם ישראל וארץ ישראל המופיע מטעם יד יצחק בן-צבי, מפרסם מאמרים, סקירות על מחקרים, סיפורים מחיי הארץ, זיכרונות, תגליות ועוד. באחד הגיליונות של הקיץ האחרון כיכב בהרחבה חבר הפלמ"ח יהודה זיו, המתואר

כ"איש ידיעת הארץ ומחנך ותיק תושב ירושלים, שהרים תרומה מכרעת להפצת ידיעת הארץ בקרב הציבור כולו ולחינוך דורות של מטיילים, של מורים ושל מדריכים". בשל כל אלה הוענק ליהודה פרס "עת-מול" בכנס בנושא "שמות מקומות בארץ ישראל" שנערך ב"צריף" הנודע שהיה משכן נשיאי ישראל. בדברי התודה אמר יהודה, בין השאר: "תודה מקרב לב על שאני, 'הפלמ"ח'ניק המחפש את המחר, מקבל היום את פרס עת-מול". גם "קול הפסגה", דו-שבועון של פסגת זאב הקדיש ליהודה כתבה מחמיאה בה הודגש היותו אחד ממלווי השיירות לירושלים בתש"ח.

לוחמות הפלמ"ח ב"חנות הספרים של איתמר"

ספרים על לוחמות פלמ"ח באתר "חנות הספרים של איתמר"

"איתמר ספרים", הוא איתמר לוי, הוא מותג. למדור שלו ברדיו פונים כדי לחפש ספר נדיר או ספר ישן, או ספר בנושא מסוים, או סתם ספר שאין להשיג היום בחנויות. לאיתמר יש גם אתר אינטרנט עם דף מידע חודשי שנקרא על ידי אלפים. את אחד מדפי המידע הקדיש אשתקד לספרים על לוחמות הפלמ"ח. כדרכו, לא הסתפק בהצגת הספרים, אלא סיפר על הלוחמות - תמר בר-לב שהשתתפה בפיצוץ גשר אלנבי בליל הגשרים, זוהרה לויטוב שנפצעה בפיצוץ גשר אכזיב ונהרגה כשהטיסה אספקה לנוש עציון, הדסה למפל מ"לדי טהרן" שלחמה ונפלה בלטרון, ועל עלילותיהן של לוחמות נוספות.

על גלי האתר

בתוכנית הלילה של משה טימור מתראיינים תכופות אנשי פלמ"ח, בתאריכים רלוונטיים למבצעי הפלמ"ח, אירועים שונים, השקת ספרים ועוד. לוחמת הגדוד הרביעי רחל סבוראי רואינה על ידי דן מרגלית ב"ערב חדש" ברשת

מוזיאון מצדיע ללוחמי נבי יושע

מבט על התצוגה במוזיאון (תמונה מתוך ההזמנה)

"יש כאן לוחמים מהגדוד השלישי? קומו, שיראו אתכם!", קרא שייקה גביש מעל הבמה באוהל הענקי שהוקם עבור טקס חנוכתו של "מוזיאון הרעות" לרגלי מצודת כ"ח, היא נבי יושע. לא רבים קמו, כי למגינת לבם רבים מאד מאנשי הגדוד השלישי כלל לא הוזמנו לטקס. אלה שנכחו קמו, גאים בעברם כלוחמים, לקול מחיאות כפיים סוערות של מאות הנוכחים. שייקה דיבר על אבטחת הגליל במבצע יפתח וציין כי נבי יושע היה אחד המוקדים המכריעים באבטחת הגליל, יחד עם צפת ומלכיה. ככל מבצע יפתח בלט השילוש שאפיין את הפלמ"ח ואת מפקדו יגאל אלון - דבקות במטרה, מנהיגות ואחוות לוחמים. לאחר מכן הוא העניק את הפסלון "אות הרעות" לאלוף נועם תיבון, מפקד הגיס הצפוני של צה"ל. האלוף ייצג את הרמטכ"ל ר/א בני גנץ שנבצר ממנו להשתתף בטקס ושוב רעמו מחיאות הכפיים כאשר תיבון אמר שהוא בנה של לוחמת פלמ"ח וגם הרמטכ"ל הוא בן של לוחם פלמ"ח.

איש פלמ"ח היה גם מי שהגה את הרעיון להקים מוזיאון במצודת כ"ח: יהודה דקל ואשתו נחמה היו חברי הכשרת דפנה בגדוד השלישי, ששכלה בניסיון כושל ועקוב מדם לכבוש את המצודה 12 מחבריה ושלושה ממפקדיה. דקל חקר לימים את תולדות המקום ותולדות הקרבות עד כיבוש המצודה וכתב אותם בספר "מצודת כ"ח - רעות תחת אש" שחולק לכל באי הטקס. שם המצודה הנוכחי נגזר מן העובדה הטראגית כי בשלושה קרבות על נבי יושע, עד כיבושה, נפלו 28 - כ"ח - לוחמים. בכותרת הספר מקופל גם שם המוזיאון והדוברים בטקס הדגישו את רעות הלוחמים. רגע מרגש בטקס היה כאשר למקהלה שהנעימה בשירים הצטרף ושר עימה הלוחם אמנון בן-יהודה שנפצע קשה בקרב נבי יושע וחיוו ניצלו בזכות רעיו. הוא שר את "לא אשכח זאת, רעי", אותו הלחין למילות השיר של נתן אלתרמן. חיים גורי העניק למוזיאון את כתב היד של "שיר הרעות" (הגם שלא נכתב על קרב נבי יושע). גורי לא יכול הגיע לאירוע אבל המשתתפים צפו בסרטון בו הסביר המשורר את הפשר של כל שורה בשיר.

נציגי הגופים השונים שסייעו בהקמת המוזיאון דיברו באריכות על הדרכים לביצוע יוזמתו של יהודה דקל, כאשר בנו, בועז, עשה להגשמת חלום אביו להקים

משמאל: עדה סרני.
למטה מימין: אלוף נועם תיבון,
סטף ורטהימר, שייקה גביש,
הקהל מוחא כף ללוחמים

צילם: אלדד חרובי

יד ושם ללוחמים. מי שריגשה במיוחד את קהל הנוכחים בדבריה הייתה עדה סרני, אז חברת הכשרת דפנה וזה 66 שנים חברת קיבוץ יראון. היא הגשימה את חלומה של כל הכשרה מגויסת בפלמ"ח, הקמת קיבוץ. סטף ורטהימר, איש פלמ"ח ותורם להקמת המוזיאון לזכרה של אשתו המנוחה מרים, גם היא חברת הכשרת דפנה, עלה לבמה לשאת דברים ואמר רק כי עדה הבהירה היטב את פשר המושגים רעות וגבורה וכל מה שיוסיף הרי זה מיותר.

בתום הנאומים והענקת "פסלון הרעות" לאישים שבזכותם הוקם המוזיאון הוקרן סרט שהוכן במיוחד לאירוע. מאות המזמנים ביקרו בתצוגה המגוונת והתרשמו מהטכנולוגיה המתקדמת, בהן מוסברת המערכה על המקום בעל הערך האסטרטגי לחופש התנועה בכביש המרכזי של אצבע הגליל.

פה אחד: מצודת כ"ח

ועדת השמות הממשלתית קבעה בנובמבר 1953 שם חדש למצודת כ"ח: "מצודת יושע", לזכר "הישע אשר הביאה ליישובי אצבע הגליל". השם מצודת כ"ח לא בוטל - אלא "ירד בדרגה" וניתן לצומת שלרגלי המצודה ולנחל הסמוך. מראשית 1971 נעשיתי חבר בוועדת השמות. ערב מלאות 60 לישראל הגיע אל הוועדה מכתבו של אליעזר פוקס, מן הלוחמים על כיבוש מצודת נבי יושע, ובו בקשה: "אנא, השיבו את השם מצודת כ"ח, בו כינו אותה לוחמי יפתח לזכר 28 חבריהם שנפלו על כיבושה!". ביקשתי להזמין לשיבת הוועדה את אליעזר פוקס. הוא ריגש את כולנו בסיפור על כיבוש נבי-יושע, שם לא חסר הרבה כדי שהוא עצמו יהיה החלל הכ"ט. באותו לילה ממש נולד בן לחברו הטוב, אליעזר בן-נבט, אשר נפל לצידו. אליעזר פוקס היה לפטרונו של הילד, טיפח אותו ובשמו אף פנה בבקשה אל חברי ועדת השמות להשיב למצודה את כינויה הראשון - מצודת כ"ח. בקשתו ריגשה את חברי הוועדה, שנענו לה פה אחד. וכך תוקן המעוות.

יהודה זיו

הפלמ"ח מעורר עניין גם מעבר לגבולות ישראל בעיקר בקרב יהודים, אבל לא רק

צבי מקיבוץ בית קשת שנהרג בתש"ח ערב יום נישואיהם. השחקנית היהודיה-צרפתייה אסתר גרינספן גילמה את מרגלית, בת דמותה של פנינה גרי, תפקיד שמגלמת בארץ עדי בילסקי. עלי בן-צבי נפל בחודש מרס 1948

ו"סיפור אהבה ארצישראלי" המוצג זה כמה שנים ברחבי הארץ והוצג גם בבית הפלמ"ח, חושף את המציאות בארץ בחודשים הראשונים של מלחמת העצמאות. הגרסה הצרפתית גילתה מציאות זאת ואת הפלמ"ח לצרפתים רבים שצפו בהצגה ולאחריהם את הביקורות או רק ראו את המודעות.

"שלום, שמי דוד שיין. אני מתכנן לכתוב ספר באנגלית על הפלמ"ח בדגש של חוויות הנשים ששרתו בו. אני מקווה שתסכים לדבר איתי ואתן לך פרטים נוספים. אני גר בסיאטל בארה"ב אבל אהיה בארץ אחרי פסח."

I'm a British journalist, and am planning a research trip to Israel at the end of this month/beginning of November. Essentially, I was hoping to interview various people who remember - and have stories of Mandate-era Palestine. In particular, I'm keen to speak to those who

fought in the Haganah or the Palmach. Adi Bloom

שלום, התקשר אליי בחור צעיר בשם מרק גולדברג, עיתונאי. הוא כותב כתבה על שנת ה-70 לפלמ"ח עבור העיתון האנגלי Jewish Chronicle ומעוניין לראיין לוחמי פלמ"ח. מתעניין בסיפור האישי ולא בהיסטוריה."

My name is Peter Krause and I am an assistant professor of political science at Boston College. I am writing a book on the internal dynamics of national movements, with a current focus on the Zionist movement before the founding of the state of Israel. I am currently analyzing the structure and actions of the Palmach in defending the Yishuv, as well as its relationship with the Jewish Agency, the British, and other Zionist armed groups, like the Etzel and Lehi. I would like to speak to veterans of the Palmach and Haganah about their experiences and observations.

אלה אחדות מאין-ספור פניות המגיעות לארכיון בית הפלמ"ח ולחברי פלמ"ח. עיתונאים, סופרים, חוקרים, מרצים, בעיקר יהודים אך גם לא-יהודים, מבקשים לפגוש חברי פלמ"ח לצורך כתבות, מחקרים, ספרים. בשוכם לארצותיהם מופץ ידע שקיבלו ממקור ראשון על הפלמ"ח, קורותיו, לוחמיו וחלקו במאבק להקמת המדינה ובמלחמת העצמאות. לפעמים חוזרים אלינו הדי אותן פגישות שקיימו בארץ. ולפעמים מגיעות אלינו עוד הוכחות לתפוצת המותג פלמ"ח בעולם.

פאריס. תיאטרון Darius Milhaud הציג את הגרסה הצרפתית של המחזה "סיפור אהבה ארצישראלי" מאת פנינה גרי ובבימויה. זהו הסיפור המומחז של אהבתם וסיפורם הטראגי של פנינה דרומי-גרי מנהלל ואיש הפלמ"ח עלי בן

The Jewish Chronicle The enduring legacy of Israel's first fighting force

The Palmach set down a tradition of military might even before the country was born

לונדון. יהודים ולא-יהודים הקוראים את העיתון היהודי החשוב Jewish Chronicle ערכו היכרות עם יעקב גת, איש הפלמ"ח ששירת בפלוגה א' בגדוד השלישי והשתתף בכל קרבות גדודו כלוחם וחובש קרבי. העיתונאי מרק גולדברג פרסם ב"ג'ואיש כרוניקל" כתבה גדולה על הפלמ"ח ויעקב כיכב בה יותר מאנשי פלמ"ח מפורסמים ממנו בהרבה - יצחק רבין, משה דיין, דוד אלעזר, חיים בר-לב וצביקה זמיר. הוא סיפר לקוראי העיתון על קרבות צפת ועל הפלישות לסוריה, על מבצע דני, על מפקדו הנערץ ועל חבריו לקרב. באמצעות הכתבה התוודעו לפלמ"ח קוראי העיתון המופץ בכל העולם היהודי הקורא אנגלית.

וינה. המאזינים לתחנת הרדיו המרכזית של אוסטריה שמעו, אולי לראשונה בחייהם, על הפלמ"ח, כאשר רואיין בו העיתונאי קרל פייפר לרגל השקת ספרו האוטוביוגרפי "פעם לפלשתינה ובחזרה". ארבעה מ-12 פרקי הספר מוקדשים לפלמ"ח ולתקופה שבה לחם מי ששמו היה אז עלי פפיר (בוכבינדר) במלחמת העצמאות, בגדודים הראשון, השני והתשיעי.

גינת חביבה רייק. למעלה: השלטים בכניסה

בנסקה-ביסטריצה, סלובקיה. ב"יום הזיכרון לקורבנות השואה והאלימות הגזענית" נחנכה בעיר בנסקה ביסטריצה בסלובקיה גינה על שם חברת הפלמ"ח הצנחנית חביבה רייק. האירוע זכה לכיסוי תקשורתי והשתתפו בו נכבדי העיר ונציגי הממשלה. אלכסנדר בן-צבי, שגריר ישראל בסלובקיה, גזר את הסרט בכניסה לגינה. גינת חביבה רייק שוכנת במתחם המוזיאון הלאומי הסלובקי להתקוממות נגד הנאצים. חביבה רייק, ילידת

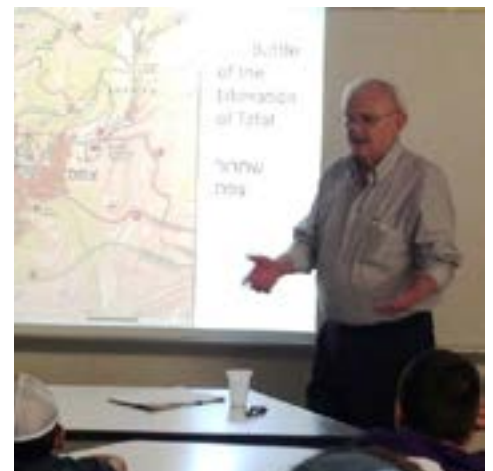
סלובקיה, נחשבת גיבורה לאומית בארץ מוצאה. במלאת 100 שנה להולדתה ו-70 שנה לנפילתה במלוי תפקידה, כאשר נרצחה בידי הנאצים ועוזריהם המקומיים, מכינים בסלובקיה סרט דוקומנטרי על

חייה שחלקו הוסרט בארץ ומוקדש לאימוניה בפלמ"ח.

מדינת מסצ'וסטס, ארה"ב. פרופ' פיטר קראוס מן המחלקה למדע המדינה ב BOSTON COLLEGE שוקד, יחד עם עמיתי מחקר מאוניברסיטת חיפה, על מחקר שנושא: הדינאמיקה הפנימית בין התנועות והזרמים השונים בשוב היהודי בארץ ישראל בתקופת המנדט, בדגש על התנועות הציוניות. מחקריו, מאמריו וראיונות תכופים בתקשורת בארצות הברית מביאים לציבור רחב מאד מידע על המזרח התיכון. המחקר הנוכחי, על פי פנייתו, מקדיש מקום חשוב לפלמ"ח. הוא נעזר במידע ממקור ראשון בשיחה עם חברי הפלמ"ח ד"ר זמרה ואלוף מיל ד"ר אלעד פלד, אליהם הפנה אותו חבר דור ההמשך צחקי שריג.

פייפרקס, צפון וירג'יניה, ארה"ב. בבית הספר הדתי "גשר" השוכן בעיירה FAIRFAX לומדים מאות תלמידים ותלמידות. לקראת סיום תלמידי כיתה ח' בארץ הוזמן ביקור בבית הפלמ"ח. על מנת לקבל חומר רקע לביקור פנו לשלמה בנחיים, יוצא פלמ"ח המתגורר בארצות הברית: "ביקשו ממני לדבר על ניסיוני בקרבות הפלמ"ח בגליל ובמיוחד בצפת", כתב בנחיים למנהל הארכיון אלדד חרובי ושלח תמונתו בשעת ההרצאה, על רקע מפת קרבות צפת. שלמה שירת בגדוד השלישי, בפלוגה ג', תחת פיקוד אלעד פלד. הוא לחם כחובש קרבי בנבי יושע, בצפת ובפשיטות מעבר לגבול הסורי.

שלמה בנחיים מסביר את הקרב בצפת

Times educational supplement

לונדון. העיתונאית עדי בלום כותבת במוסף לענייני חינוך של "טיימס" הלונדוני בעיקר על חינוך, תרבות ואמנויות, אך גם רפורטאז'ות מסויירה במדינות שונות כגון הודו ופקיסטן. בסיורה בישראל פנתה אל מנהל ארכיון הפלמ"ח ד"ר אלדד חרובי וביקשה לקשר אותה עם אנשי פלמ"ח היכולים להעיד על תקופת המנדט והמאבק לעצמאות ישראל.

CORRIERE DELLA SERA.it

Yitzhak Rabin

...Rabin è nato a Gerusalemme nel 1922, viene da una famiglia di ebrei cacciati dall'Ucraina. Dopo gli studi di agraria, inizia la carriera militare nei servizi segreti del Palmach, all'interno dei quali, per sette anni si forma come leader. Con la formazione...
Categoría: primopiano > | Publicado il 19 2012 אפריל

איטליה. העיתון "קוריירה דלה סרה" הדגיש את שירותו של יצחק רבין בפלמ"ח, במאמר שפורסם במלאת 90 שנה להולדתו. מוסבר כי בשבע שנות שירותו בפלמ"ח רכש רבין את תכונות המנהיג.

GESHER
Jewish Day School

Le Monde

L'écrivain israélien Yoram Kanuk est mort
Le Monde.fr (9 juin 2013) 15h27 news
En 1946, Yoram Kanuk est engagé volontaire dans la guerre d'indépendance, membre des commandos d'élite du Palmach. Pau en France à l'automne dernier, 1948 (Fayard), revenait sur cette expérience, roman écrit par un homme au soir de sa vie, qui cherchait à retrouver ses

צרפת. עם מותו של יורם קניוק פורסמה עליו כתבה גדולה במדור לספרות של העיתון "לה מונד". הודגש שירותו בפלמ"ח כרקע לספרו "תש"ח" שראה אור גם בצרפתית בכותרת "1948".

The New York Times

What Does Zionism Mean to Israeli Children Today?

She did it by writing about the lovers Shmulk and Zohara, members of the Palmach — the elite underground unit that fought to end the British ...

May 06, 2013 - By SMUEL ROSNER - Opinion

ניו יורק. העיתון "ניו יורק טיימס" הקדיש מאמר לרגל מותה של הסופרת דבורה עומר בשאלה "מה פשר הציונות לילדי ישראל של היום, ומתייחס לזוג האוהבים חללי הפלמ"ח זהרה לויטוב ושמוליק קאופמן.

לא עוד אלמונים

יעקב מאמאן, חלל חטיבת הראל

שבעה שבועות לאחר עלייתו ארצה נפל יעקב מאמאן, לוחם הקומנדו של הגדוד הרביעי בחטיבת הראל-פלמ"ח. הוא נפל במליו תפקידו בקריית ענבים ב-30 במאי 1948 והוא בן 20. בסערת המלחמה לא היה מי שיזהה כי האלמוני שנקבר בהר הרצל הוא יעקב מאמאן, יליד מרוקו, עירי בארץ. הוא עלה בגפו, כמעפיל, גורש לקפריסין והגיע ארצה מספר שבועות לפני הקמת המדינה. רק מקץ שנים רבות של בדיקות הגיעה היחידה לאיתור נעדרים בצה"ל - אית"ן - למסקנה כי החלל האלמוני הוא יהודה מאמאן. ירדנה וירוב, מי שעסקה עד לאחרונה בנושא החללים בבית הפלמ"ח, הייתה מעורבת בתהליך הזיהוי. וכך, מקץ 65 שנים לנפילתו, ב-6 ביוני 2013 נערך טקס גילוי המצבה עם שמו ופרטיו בבית הקברות הצבאי בהר הרצל - לא עוד בגדר אלמוני. בטקס צבאי מלא השתתפו ראש אכ"א האלופה אורנה ברביבאי, נציגי הרבנות הצבאית ואית"ן ובני משפחה. את זר הפרחים מטעם עמותת דור הפלמ"ח הניחה על קברו חברת דור ההמשך ענת גלילי-בלום, בתה של לוחמת הראל שוש אנטמן.

שושנה רוטמן, מעפילה יהודה בן-צור

ישראל חורב, מפקד הספינה "חנה סנש" שעלתה על שרטון בחוף נהריה סיפר, בין השאר: "אחר כך שמעתי שאישה אחת טבעה". באתר הפל"ם ניסינו לאמת את סיפור הטביעה. הייתה שמועה שמישהי נשכחה בחדר החולים באונייה. אבנר גלעד, מהאחרונים שבדקו את הספינה, סבר כי איש לא נשכח וטבע בספינה. לאחרונה הגיע לידינו דו"ח מארכיון אגודת "הפועל נהריה - ימה", שחבריה בראשות שמשון בובר השתתפו בהורדת המעפילים: "הסירה הראשונה שהורידה מעפילים אל החוף התהפכה בין גלי החוף. שתי מעפילות ששהו בסירה, רוטמן שושנה (רוזיקה) ורחל טיבור טבעו. ניסיונות החיפוש אחריהן לא העלו דבר וגופותיהן נפלטו אל החוף מאוחר יותר והן נקברו בנהריה ובחיפה". כך סיפר מנדל פירס. איתרנו את קברה של שושנה רוטמן בנהריה ונמשיך לחפש את קברה של רחל טיבור. להזכיר, על סיפון "חנה סנש" היו 252 מעפילים. מפקד הספינה היה ישראל חורב, והמלווים אליעזר ערמון והגדעוני חיים פורת. בערב 25 בדצמבר 1945 עלתה הספינה על סלעים קרוב לחוף נהריה ונסתה על צדה. אנשי פל"ם ותושבי נהריה עזרו בהורדת המעפילים ופיזורם בקיבוץ הסביבה. הספינה ננטשה. המלחים הזרים הוברחו מהארץ. על האירוע בחוף נהריה כתב נתן אלתרמן לכבוד רב החובל אנסלדו את ה"נאום תשובה לרב-חובלים איטלקי".

ליאון סולומונוביץ, חלל חטיבת הנגב

ליאון (נלו) סולומונוביץ נהרג בקרב על הכפר איסדוד (אשדוד) ב-3 ביוני 1948, אך רק מקץ 65 נרשם שמו על מצבה בקבר אחים בבית הקברות הצבאי בנחלת יצחק. ליאון, יליד רומניה, עלה לארץ בגפו ב-1941 באוניית המעפילים "דריאן 2" שנעצרה בידי הבריטים. הוא נכלא שנה במחנה המעצר עתלית. ובהמשך התערה בארץ, עבד לפרנסתו בעבודות שונות וחלם להשלים למודי רפואה בהם התחיל ברומניה והפסיק בגלל גזירות אנטישמיות. ימים אחדים לאחר הכ"ט בנובמבר 1947 התגייס והוצב בגדוד 7 של חטיבת הנגב. עד מהרה הגיע לתפקיד חובש פלוגתי ב"חיות הנגב" ולחם בקרבות החטיבה. בקרב אשדוד נפלו 10 לוחמים והם הובאו לקבורה בקבר אחים בנחלת יצחק. בגלל בעיות רישום בסערת המלחמה ליאון נרשם כ"אלמוני". מצבה עם שמו הוצבה בבית הקברות הצבאי בהר הרצל, בחלקת החללים שמקום קבורתם לא נודע. בקיץ האחרון גילו ביחידה לאיתור נעדרים - אית"ן - את הטעויות ברישום. ב-12 ביולי 2013 נערך בנחלת יצחק טקס צבאי מלא לגילוי המצבה החדשה בקבר האחים הנושאת את שמו של ליאון סולומונוביץ. איש חטיבת הנגב מיקי כהן הניח זר מטעם ותיקי החטיבה ואיש הפל"ם ברוך תירוש הניח את הזר של עמותת דור הפלמ"ח.

אחרי מות

למרבה הצער, בשנה האחרונה התייחסה התקשורת לפלמ"ח בכתבות גדולות על אנשים שהלכו לעולמם. בעוד חברי הפלמ"ח ומשפחותיהם כואבים את אובדנו של יקירם בזכות אישיותו, התקשורת מתייחסת רק לשמות מפורסמים. הפלמ"ח הוזכר רבות בקשר למותם של האלופים אברהם אדן "ברן" ודני מט, הצנחנים שוריקה ברוורמן, הנערה עם האקדח "זיוה ארבל, פרופ' צבי יעבץ, שולמית אלוני, וגיבורי תרבות דוגמת חיים חפר, יורם קניוק, שאול ביבר, ידיד מנוסי וזהרירה חריפאי, השדרן הראשון של קול ישראל אהוביה מלכין ועוד. ככל שהפלמחניק שנפטר היה יותר מפורסם, כך היו הכתבות גדולות ומפורטות יותר. ובכל זאת, הוזכרה גם פטירתו של אברהם אביגדורוב, בומציק, שהיה אחד משנים-עשר בעלי התואר "גיבור ישראל" שזכו באות הגבורה במלחמת העצמאות.

לעיתים כותבים בעיתון גם על אנשי פלמ"ח מן השורה. כתב "הארץ" עופר אדרת מרבה לכתוב במדורו "אחרי מות" על אנשי פלמ"ח. שם זכו לאזכור נרחב אחרי מותם הלוחמים שרון לב-טוב איש הגדוד הרביעי, שהוגדר כ"הפלמחניק שלימד את ילדי הרצליה לשחות", שמואל רמתי-ניומן איש הגדוד השביעי שלחם בהיותו קטוע רגליים, עזריה חומש מחטיבת הנגב, פרופ' יעקב לנסקי איש הגדוד השישי, יהודית גולדבלום-סיני שלחמה בגוש עציון ונפצעה בשיירת נבי דניאל, ד"ר שושנה בנטוויץ-קיני שהייתה "גדעונית" ופעילת העפלה, העיתונאי יצחק טאוב ששירת בפלוגות ו' ו"א ואחרים.

בדרך למצדה, דודו מביא זרדים למדורה וזיתה חולבת עז

בכפר אז"ר, הגיע מסניף אחר. דיתה מספרת: "היו המוני בני נוער, אני הייתי עדיין תלמידה. את דודו כמעט ולא הכרתי. גם לא ייחסתי כל חשיבות לעובדה ששמעון פרסקי מראשי הנוער העובד נמצא איתנו. מי ידע אז על שמעון פרס. יותר התרגשנו מאופי המסע. רעידת אדמה מוטטה שבילים במצדה, שביל הנחש עדיין לא היה קיים ונסחבנו למעלה בחבלים. במצדה היינו כמה ימים, חוויה בלתי נשכחת."

והתצלום, מי צילם, היכן התגלגל? יהודה זיו: "את דיתה החולבת ודודו סוחר הזרדים צילם אבי נבון, חבר קיבוץ להב, מתוך אלבום 'סמינר מצדה' השמור עד היום בידי אחד המשתתפים, בן-עמי מלמד מקריית-אנו. היחיד שנשא מצלמה לסמינר מצדה היה לופוס, אף הוא מקיבוץ נען ואיש מחלקת הסיירים של פלוגה ה'. יש להניח, כי גם תצלום נדיר, מרגש ומשעשע זה הוא משלו."

בחור הנושא על כתפיו זרדים למדורה. והבחור הוא דוד צ'רקסקי. כן, דודו, המ"מ שנפל בנבי יושע והמזוזה עם "דודו" שכתב חיים חפר, הגם שהשיר נכתב עוד לפני הקרב על נבי יושע.

דיתה, בת קבוצת דגניה א', בתו של יצחק בן-יעקב מראשוני הטיס בארץ ישראל, בוגרת קורס טיס בעצמה ואשת מפקד הפל"ם זלמן פרח, הגיעה למסע מסניף הנוער העובד בדגניה. דודו, שגדל

הימים הם ימי מלחמת העולם השנייה, צבא רומל בשערי קהיר ובארץ ישראל הוקם הפלמ"ח. שמריה גוטמן, איש פלמ"ח וחבר קיבוץ נען, מארגן סיור רב משתתפים למצדה, אותה עתיד יהיה לחקור כארכיאולוג. בעלייה למצדה מיוצגים כל הסניפים של תנועת הנוער העובד שגוטמן היה מראשוני. צורפו גם חברים מהשומר הצעיר והמחנות העולים. "סמינר מצדה" קראו למסע.

חסיין, מורה הדרך הבדווי המיתולוגי של מסעות הפלמ"ח במדבר יהודה, הביא עז שחורה, אולי לשחיטה. הדבר הראשון שנעשה בה היה חליבה.

ולמה סופר מה שסופר עד כה? בגלל תמונה אחת שהתגלגלה לידי יהודה זיו חברנו הידען, שכל רזי הפלמ"ח ורזי ארץ ישראל באמתחתו. בתמונה, את העז חולבת דיתה פרח, מי שהקימה את האוצר של אלפי תמונות פלמ"ח ורק את התצלום הזה לא הכירה. לידה יושב בחור לא מזוהה. ומתבונן בהם

מחוף הפלישה לקיבוץ עין-דור

איש הפל"ם אריה מלכין מקיבוץ עין-דור ואחיו הקטן ממנו גדליה, צעירים יהודים מני יורק, השתתפו במלחמת העולם השנייה בפלישת צבא ארה"ב לחוף נורמנדי. בהמשך הקרבות גדליה נהרג. אריה התנדב אחרי המלחמה ללוות אוניות מעפילים והיה ימאי-הגאי באוניית המעפילים "ג'ווד".

במלחמת העצמאות לחם כאיש מח"ל. אשתקד הוזמן לאירועים שנערכו בצרפת לציון "היום הארוך ביותר", זכה לכבוד רב ורואיין בתקשורת בתור "אמריקני-ישראלי". רבים מכירים את בתי העלמין הענקיים בחוף הפלישה בצרפת, אבל אריה ביקש להקים יד זיכרון לאחיו ולשני קרובים של מייסדי קיבוץ שנפלו לאחר הפלישה, בקרב העקוב מדם בהרי הארדנים. ביוזמתו הוקמה בעין-דור אנדרטה לזכר גדליה מלכין, מרדכי גרוסמן ויצחק יפה.

בהסרת הלוח השתתפו נציגי הנספחויות הצבאיות של ארצות הברית ושל צרפת בישראל. בתצלום, אריה שני משמאל.

יהודה בן-צור

האבות שצוברים מאב לבן

"תמיד קינאתי בדור תש"ח שהיה הראשוני... הייתה לו תחושת 'אנחנו הבנאים של מדינה'... כמ"פ לקחתי את הפלוגה למסע בנתיב הל"ה... קראתי באוזני החיילים את דברי בני מרשק...". כך סיפר האלוף (מיל) דורון רובין במפגש לרגל השקת הספר "הגדות תש"ח" מאת יואב רגב. תא"ל (מיל) יהודה דובדבני אמר כי הספר הוא בבחינת "והיגדת לבנך", כמצווה בליל הסדר. במפגש נשאו דברים גם תא"ל (מיל) אשר לוי שסיפר על קרבות לטרון, ואיש הפלמ"ח מיקי כהן, לוחם חטיבת הנגב, שחקר, כתב ובמפגש סיפר על "הקומנדו הצרפתי".

יואב, חוקר תולדות ארץ ישראל ופעיל בדור ההמשך של עמותת דור הפלמ"ח, ספג בבית הוריו את "היגדת לבנך". במפגש ישב יחד עם אביו, צבי רגב, חבלן בגדוד השלישי של חטיבת יפתח וקצין חבלה במטה הפלמ"ח. גם חנה, אמו של יואב, הייתה לוחמת פלמ"ח בחטיבת הראל ונפצעה בגוש עציון. בספרו הוא מחזיר להוריו חוב, ולקוראיו מספק חומר שימשיך את המסורת של "והיגדת לבנך". נוסף על פעילותו בדור ההמשך, הוביל סיורי מורשת באתרי הקרבות של

הפלמ"ח, כתיבת ספר על הפלמ"ח ועל חברות הפלמ"ח, יואב אסף תשעה סיפורי קרב שכל אחד מהם היה לאגדה, חקר והפך אותם להגדות תש"ח. כמובן, קרבות פלמ"ח לא נעדרים בספרו.

חבר, חבר! /

זה הזמן לשלם את דמי החברות ל-2014!

זה הזמן לשלם את דמי החברות ל-2014! אפשר לשלם: באמצעות המחאה לפקודת "דור הפלמ"ח (ע"ר)" ולשלוח בדואר לעמותת דור הפלמ"ח, ת"ד 65080, תל אביב 61655002 או באמצעות כרטיס אשראי. פרטים בדוא"ל palmach.org@gmail.com

צעדה והצדעה לחטיבת יפתח

לפלמ"ח. בהמשך, יחד עם חברי פלמ"ח צעדו בנתיבי הקרבות ושמעו הסברים על מה שהתחולל בגבולות עירם, בביר-מעין (מגדל המים ברעות) ובאל-בורג' (גבעת תיתורה). עם רדת הערב, בפארק חטיבת יפתח ועל הבמה, שוב התכנסו

ותיקי פלמ"ח ונוער ביום יפתח

אנשי דור הפלמ"ח עם צעירי מודיעין-מכבים-רעות והאזינו לדבריהם של איש חטיבת יפתח פניו עופר שלחם באיזור ומח"ט חטיבת יפתח העכשווית אל"מ אורן סולומון. וכאשר התחיל המופע האמנותי כולם שרו יחד עם האמנים משירי חיים חפר. כן, מבטיחים להמשיך במסורת הצעדה וההצדעה לחטיבת יפתח גם השנה, באפריל או במאי.

בראש ההזמנה לאירוע השנתי שהתקיים בחודש אפריל אשתקד היה כתוב: "כמיטב המסורת, יתקיים גם השנה אירוע ההצדעה ויום חטיבת יפתח, משולב עם יום תנועות הנוער בעיר מודיעין. בשעות הבוקר ייצאו תלמידי בתי הספר היסודיים עם מורי השל"ח לפארק חטיבת יפתח, לפעילות בסגנון פלמחאי. מ-16:00 ואילך - אירוע 'צועדים ומצדיעים לחטיבת יפתח', אליו מוזמנים הפלמחניקים והמשפחות."

על ההזמנה חתומים: יו"ר עמותת דור הפלמ"ח ישעיהו גביש וראש עיריית מודיעין-מכבים-רעות חיים ביבס. על פירוט התוכנית חתום: אלון שמידט, ראש תחום תרבות ואירועים בעירייה. מי שלא חתומים, אך לפועלם ערך כל ישוער: מירה גרנות, פעילת דור ההמשך, אשר ביוזמתה וביוזמת אביה לוחם הפלמ"ח יעקב גת החלה מסורת ההצדעה ליפתח. שניהם ממשיכים בעשייתם לקיום הכנסים והצלחות.

אשתקד האירוע היה מאורגן להפליא, כתמיד. וכתמיד יכול אירוע זה לשמש דוגמה ולאתגר ערים אחרות בארץ להצדיע בדרך דומה ליחידות פלמ"ח שלחמו בסביבה ושזכותם על המשלט יושבת עיר, או בזכותם עיר שוחררה ממצור. חבל שאין זה כך ואולי עכשיו, משנבחר ראש עיריית מודיעין ליו"ר השלטון המקומי, תשפיע דוגמת עירו על אחרים. מי ייתן.

ה"פעילות בסגנון פלמחאי" של מאות התלמידים ובהמשך היום של חניכי תנועות הנוער, כללה שירים סביב המדורה, הדמיית אימונים, חווי והשבעה

השאלה הפכה לאתגר ולשליחות במשפחות יעקב גת ובתו מירה גרנות. בחלוף הזמן, בעקבות פנייתם של הילדים, מחנכם דודו שרבי, יעקב ומירה, נתקבלה על-ידי ראש העיר והגופים הנוגעים בדבר בעירייה ההחלטה להנציח את שמו של יגאל אלון. יעקב ומירה פנו לוועדת השמות, ובתמיכת ראש העיר והאישורים המתאימים תוכנן ויצא אל הפועל טקס מרגש שהתקיים אשתקד. על שמו של יגאל אלון נקראת הדרך העוברת על גבעת תיתורה, שם התנהל הקרב העיקרי של חטיבת יפתח באל-בורג', אל מול הלגיון הירדני. בהמשכה יורדת הדרך ומגיעה עד לפארק חטיבת יפתח.

הטקס אורגן על-ידי תחום תרבות ואירועים בעיר מודיעין ונשאו בו דברים ראש העיר חיים ביבס, אלוף מיל' אלעד פלד בשם עמותת דור הפלמ"ח וילדי ב"ס "קשת". בכותרת של שלט גדול המספר את קורות חייו של מפקד הפלמ"ח בתש"ח כתוב: "דרך יגאל אלון, 1918 - 1980. המצביא שפיקד על שחרור גבעת התיתורה". את הטקסט חיברו תלמידי שכבת ה' בבית הספר. בתום הטקס עלו המוזמנים לגבעה וקיבלו הסבר על הקרב באל-בורג' מפיו של מורה השל"ח משה כצמן.

אלעד פלד מברך בטקס

דרך יגאל אלון

אסנת מרדור

לפני מספר שנים הרצה חבר הפלמ"ח יעקב גת בבית הספר "קשת" במודיעין על הפלמ"ח ועל דמותו של יגאל אלון. יעקב גת מודע היטב

השלט עם הסברים שכתבו התלמידים

לחלקו של יגאל אלון לעובדה שמודיעין היא התגשמות השורה "על המשלט יושבת עיר" משירו של חיים חפר. אלון הקים את חטיבת יפתח, היה מפקדה בקרבות אצבע הגליל ובהמשך מפקד מבצע דני במרכז שגם בו לחמה חטיבת יפתח. יעקב גת היה לוחם בגדוד השלישי של החטיבה.

במהלך ההרצאה התעוררה ביוזמת התלמידים השאלה: אם במודיעין יש פארק חטיבת יפתח, מדוע אין מנצחים את יגאל אלון עצמו באיזור שעל הקרבות בו פיקד.

הפרסים על שם שני מפקדי הפלמ"ח

פרס יצחק שדה ל-2013.

ד"ר עמנואל סקל שזכה בפרס שנה קודם לכן. הזוכים בפרס: ח"כ ד"ר נחמן

שי על ספרו "מלחמדיה: ישראל, העולם והקרב על התודעה" ושלומי אלדר על ספרו "להכיר את חמאס". ד"ר מרדכי נאור זכה בציון מיוחד על ספרו "הרמטכ"ל הראשון - יעקב דורי". ד"ר שי הרצה בנושא "בין עוצמה רכה לעוצמה קשה".

שלמה גזית, עמנואל סקל, ז'ק מהפר, אפרים סנה

לראשונה בתולדות הפרס, את הטקס לא ניהל עמיקם גורביץ. לרגל פרישתו מהנחייה הוקרן ראיון עימו בסרט מרגש והוענק לו פרס מיוחד על עשייתו, לא כמנחה בטקס בלבד, אלא כמנחה ומכוון לכל אורך השנה, בכל השלבים. המנחה הפעם היה איזי מן שהעלה קווים לדמותו ולתורתו של יצחק שדה ותהה: מה היה אומר על המציאות של היום? אלוף (דימ') שלמה גזית, יו"ר הפרס, עמד על החשיבות המיוחדת לפרס היוקרתי: 1,500 כותרים הוגשו לשיפוט ב-43 שנים. עשרות זכו. ז'ק מהפר, תורם הפרס, אמר כי על אנשי הפלמ"ח להנחות את הלוחמים של היום ברוח הפלמ"ח. בחבר השופטים היו שתי בנות דור ההמשך: רופ' חגית מסר-ירון (יו"ר), בתו של איש הפלמ"ח עודד מסר ואסנת מרדור, בתו של איש הפלמ"ח משה ילין. בחבר השופטים היה גם אלוף (מיל)

מרדכי נאור מקבל הפרס מידי אסנת מרדור

חגית מסר-ירון

נרית (הבת) ועמיקם גורביץ

איזי מן

נחמן שי

שלומי אלדר

פרס יגאל אלון ל-2013.

משפחת בלום

אלוף (מיל') ד"ר אלעד פלד, יו"ר הפרס המוענק על מעשה מופת חלוצי זו הפעם ה-32, עמד על שילוב הפן הצבאי והפן החלוצי שציין את הפלמ"ח ואת יגאל אלון. סטף ורטהימר, תורם הפרס, אמר כי גאווה מציפה את הלב למראה המוני היהודים החיים ועובדים היום בארץ, וגם למראה הערבים המשתלבים בעבודה. הוא התווה חזון: הקמנו מדינה, הגיעו אליה הרבה יהודים, עתה יש לעשות ממיליוני הפליטים - עם. בחבר השופטים כיהנו אלוף (מיל') הרצל שפיר, פרופ' צפרה ניצן, ומרכז דור ההמשך יחיעם חורב (לא נכח). בפרס זכתה משפחת בלום המורחבת מן היישוב חצבה בערבה, אשר הצטיינה בקידום ופיתוח של חלוציות חקלאית התואם את עידן המאה ה-21. סרט על המשק החקלאי שבו פועלים שני דורות של המשפחה וחיים בו גם בני הדור השלישי, יחד עם דבריו של אחד הזוכים, הבהירו כיצד זה נעשה: לאחר לבטים על הדרך להפוך את חצבה למושב עובדים שימשוך את הבנים העוזבים, הצליחו בכך על ידי פיתוח חקלאות ירוקה, חוסכת במים ומתמחה בגידול ירקות, תבלינים ופרחים מסוגים מיוחדים. והמפתיע מכל - בגידול דגי נוי. את

יחיעם חורב

הרצל שפיר

צפרה ניצן

אלעד פלד וסטף ורטהימר

שלמה אבינרי

הטקס הנחה עמיקם גורביץ. פרופ' שלמה אבינרי הרצה על החברה והמדינה במצבים של מציאות משתנה.

הטקס הנחה עמיקם גורביץ. פרופ' שלמה אבינרי הרצה על החברה והמדינה במצבים של מציאות משתנה.

השקת הספר "יפתח"

בפלמ"ח שהמשכה בפיקוד צה"ל. גידי אילת, שהיה מפקד הגדוד השלישי, אמר שהספר מבטא נאמנה את מה שחש כמג"ד, רוח הלחימה, הרעות והנחישות של לוחמי הפלמ"ח. דנה כוגן, אלחוטנית בגדוד השלישי, קריינית "קול הגליל" ומהבחורות ששמרו על הר כנען, ולימים מבכירות רשות השידור, סיפרה על תרומתן של הלוחמות וכדבריה - כולן היו לוחמות. ישראל ויסלר, לוחם הגדוד הראשון, ומי שהיה לסופר שכולם מכירים רק בשם פוצ'ו, עורר רעמי צחוק בסיפור ברוח ציזבתית על קרבות אמיתיים בנגב המנותק. מחברי הספר, שחקרו וכתבוהו ללא תמורה, סיפרו על מניעיהם ועל מהלך העבודה, אך גם על ניסיונם בחטיבה - זאב על הלוחמים הדתיים שעליהם פיקד ותהילה על לוחמי הגח"ל שאותם לימדה.

הקהל שר את המנון הפלמ"ח

עטיפת הספר מוקרנת על הבמה

מי שהיה יכול להגיע - הגיע. הגיל, המרחק, הניידות - עשו את שלהם. ובכל זאת, אולם מלווי השיירות בבית הפלמ"ח היה מלא באנשי חטיבת יפתח שבאו להיפגש לרגל השקת הספר המדווח על שנות חייהם היפות והקשות, "יפתח" - חטיבת פלמ"ח במלחמת העצמאות, שכתבו חבריהם מאותן שנים, תהילה וזאב עופר.

הם באו, אנשי הגדוד הראשון ואנשי הגדוד השלישי, חלקם על צאצאיהם. הגיעו גם צאצאים שהוריהם לוחמי יפתח כבר אינם איתנו. והגיעו בני משפחות של חללי החטיבה. יוצאי החטיבה הנהנו "אכן, אכן, כך היה", כאשר הסרט או הדובר נגעו באירוע אישי מכונן: נבי יושע, צפת או מלכיה, לוד או ח'רבת כוריכור, ח'רבת מחאז או טריז בית חנון וחוליקאת. וגם שפת הים, ויטמן וקולנוע מוגרבי בתקופת מחנה צריפין, שלעולם יישאר בשבילם סרפנד, כפי שמצודת כ"ח תישאר נבי יושע ופלוגות תישאר פלוגה.

דור ההמשך תרם בארגון הערב, במכירת הספרים, בצילומי אלדד חרובי ובהנחיית יואב רגב. צה"ל תרם חיילת-זמרת וחייל-קלידן וצוות בית הפלמ"ח עשה את שלו כרגיל, על הצד הטוב ביותר. הדוברים היו לוחמי יפתח. שייקה גביש, שנפצע במלכיה בהיותו מ"פ ולימים היה מפקד הגדוד הראשון ואלוף בצה"ל והיום יו"ר עמותת דור הפלמ"ח, עמד על ייחודיות החטיבה שלחמה כדברי המנון הפלמ"ח, ממטולה עד הנגב. אלעד פלד שנפצע בצפת בהיותו סמ"פ וגם הוא לימים מפקד חטיבה ואלוף בצה"ל, דיבר על דמות המפקד

תהילה עופר ויואב רגב

זאב עופר

שייקה גביש

פוצ'ו

גידי אילת

אלעד פלד

דנה כוגן

זוכרים את שוריקה

לקיבוץ: "בחנוכה 47' היא מקבלת חופשה ללילה אחד. יעד החופשה - גבעת בזלת סחופת רוחות, מלאה נחשים ועקרבים ומרוחקת 250 מטרים בלבד מן הגבול הסורי. הלילה הזה הוא ליל העלייה לקרקע של קיבוץ שמיר. עשרה ימים לפני מותה, בראיון האחרון שלה בגלי צה"ל, תאמר שוריקה שזהו הלילה אליו הייתה רוצה לחזור."

היה זה אחד הערכים הקסומים בבית הפלמ"ח. שייקה גביש דיבר על שוריקה והבחורות בפלמ"ח, חיים אורון, ג'ומס, דיבר על שוריקה והמפלגה, איתי זנדברג, בחולצה כחולה עם שרוך לבן כמו שלבשה שוריקה בנעוריה דיבר על שוריקה והתנועה, חגית אורי-קמרון דיברה על אמא. בקהל הייתה גם חן קמרון, נכדתה השנייה של שוריקה. איש לא הזיל דמעה וכולם הבינו את כוונת שוריקה כאשר השמיעה באחד הסרטים, כמו בחייה: "יש לנו טונות של גבורה, אבל חסרים לנו גרמים של אומץ לב להביא את השלום". וכשקמו ושרו את המנון הפלמ"ח, שרו כמצוותה "כל בחור וטוב לנשק, בחורה על המשמר". כך ישירו גם בערב דומה שיהיה ב-21 בפברואר בקיבוץ שמיר.

בערב שהוקדש לזכרה של שוריקה ברוורמן כולם דיברו עליה. לא היה כל צורך בכך. שוריקה דיברה בעצמה בקטעי סרטים שהוקרנו. קולה הדהד באולם ובלבבות ומילא אותם געגועים אליה, אל האישיות המרתקת. שוריקה הייתה רבת פנים

שוריקה, כמו בחיים

אמר יאיר צבן: "היא החזיקה באמתחתה הביוגרפית הרבה תעודות זהות. היא הייתה אומרת: 'לא תעודות זהות, אלא פנקסי חבר, וליתר דיוק פנקסי חברה'". כוונתה לחברות בפלמ"ח, בח"ן, במכללת תל-חי, בקבוצת הצנחנים, בקיבוץ שמיר, בתנועת בשומר הצעיר, במפ"ם, במרצ.

שירה אורי, נכדתה של שוריקה, הנחתה את הערב הנחייה מחויכת, כי "לשוריקה היה חוש הומור". ובלשון עשירה תיארה את אהבתה של סבתא

לורד הרברט סמואל בבית הפלמ"ח

אלדד חרובי

בירושלים, ולאחר שחי שנים רבות בבריטניה חזר לחיות בארץ. במלחמת העולם השנייה לחם בשורות בצבא הבריטי במזרח הרחוק וב ישראל שירת בצה"ל, בחיל מדע. הוא האזרח הישראלי היחיד שכיהן אי-פעם בבית הלורדים בבריטניה, בתוקף היותו הלורד השלישי לבית סמואל. הוא סיפר על הצעות שהגיש בבית הלורדים, ועבר לתיאורים משעשעים כאשר סיפר ששכנו לספסל בבית העליון היה יהודי מנוחין וכיצד קיבל מדליה מיוחדת מידי אליזבת השנייה מלכת בריטניה כשלפניו השתחווה למלכה - אלטון ג'ון.

דוד הרברט סמואל

ד"ר אלדד חרובי, מנהל ארכיון הפלמ"ח וחוקר יחסי הבריטים והיישוב בתקופת המנדט, הרצה במפגש בבית הפלמ"ח על ההיבט הבריטי לגבי "הצבא הבריטי במשולש הכוחות בארץ ישראל". ד"ר חרובי, חבר דור ההמשך, הוא מחבר הספר "הבולשת חוקרת". בהרצאתו עמד על היחס המשתנה שהכתיבו צורכי הבריטים בתקופות שונות. המנחה מודי שניר הציג במפגש מרצה נוסף, מסקן ומרתק במיוחד: פרופ' דוד הרברט סמואל, נכדו של הנציב העליון הראשון של המנדט הבריטי בארץ ישראל. פרופ' סמואל, כימאי וחוקר מוח וזיכרון, נולד

פרס ההעפלה, העלייה והקליטה

על שמו של יוסי הראל מפקד "אקסודוס", "כנסת ישראל" ו"הפאנים"

תקופת ההעפלה. הראל נולד בירושלים בשם יוסי המבורגר. משלל פעילות נציין רק כי בגיל צעיר הצטרף ל"הגנה", היה מראשוני "הנוודות" ו"פלוגות השדה" בפיקוד יצחק שדה ומאנשי "פלוגות הלילה המיוחדות" בפיקוד וינגייט. בהמשך, במסגרת הפל"ם, עסק בחבלה נגד ספינות המשמר הבריטיות ואחר כך בהעפלה, במסגרת המוסד לעלייה ב'. לאחר הקמת המדינה מילא תפקידים רבים במודיעין ובין השאר היה ראש יחידה מבצעית באגף המודיעין של צה"ל שפעלה במדינות ערב. כן מילא תפקידים במוסד, למד ארכיטקטורה ימית ב-MIT בארצות הברית ופילוסופיה ביוון. בחייו האזרחיים היה איש עסקים. מטרת הפרס על שם יוסי הראל היא להעמיק בתודעת החברה הישראלית את היחס לעולים, למפעלי ההעפלה, העלייה והקליטה, הן במבט היסטורי והן בראייה אקטואלית ולעודד חוקרים ויוצרים לתת ביטוי ביצירתם לתהליכי העלייה והקליטה, על האורות והצללים שבהם, וכן לעודד את הפעילות ההתנדבותית בתחומים אלה. הפרס יוענק לחוקרים או ליוצרים בתחומי הספרות, התיאטרון, הקולנוע והטלוויזיה, שיצירתם או מחקרם פורסמו לא לפני 1 בינואר 2010 וכן לפעילי עלייה וקליטה על מעשה מופתי בתחומים אלה בתקופה האמורה. לזכייה בפרס יוכלו להגיש מועמדות אדם, או קבוצת אנשים, אגודה, או ארגון. הפרס יוענק בבית הפלמ"ח בקיץ 2014, במלאת 67 שנים לפרשת "אקסודוס".

לפרסים הנושאים את שמותיהם של שני מפקדי הפלמ"ח - פרס יצחק שדה לספרות צבאית ופרס יגאל אלון למעשה מופת חלוצי - מצטרף השנה פרס יוקרתי חדש: פרס ההעפלה, העלייה והקליטה על שמו של יוסי הראל, מפקד אוניות המעפילים "אקסודוס" ("יציאת אירופה תש"ז"), "כנסת ישראל" ו"הפאנים" ("עצמאות" ו"קיבוץ גלויות").

קיום הפרס נתאפשר על ידי תרומתם הנדיבה של שרון הראל-כהן, בתו של יוסי הראל, ובעלה סר רונלד כהן. ועדה בראשות יאיר צבן, איש פלמ"ח ובעבר שר לקליטת העלייה בממשלתו של יצחק רבין, הוקמה על ידי עמותת דור הפלמ"ח למטרת הניסוח של תקנון הפרס והטיפול בצד הארגוני.

הפרס ינציח את תרומתו הגדולה של יוסי הראל שהלך לעולמו ב-2008 לביטחון ישראל ובפרט למפעל ההעפלה. הוא היה מראשי קהילת המודיעין והאוניות שעליהן פיקד נשאו כ-25 אלף מעפילים, כשליש מכלל המעפילים בכל

לדמותו של חיים ארלוזורוב

במלאת 80 שנה להירצחו של ד"ר (לכלכלה) חיים ארלוזורוב, נערך באולם מלווי השיירות ערב לזכרו בהנחיית בנו, שאול ארלוזורוב, חבר פלמ"ח. הנכדה, העיתונאית מירב ארלוזורוב, דיברה על סבה בעיני הדור השלישי וגם יו"ר תנועת הנוער העובד והלומד נשא דברים. במהלך הערב חולק פרס על שם ארלוזורוב לגיל מורסיאנו עבור עבודת מחקר. פרופ' שלמה אבינרי הרצה על "חיים ארלוזורוב - מדינאי ציוני והוגה סוציאליסטי במבחן הזמן". ארלוזורוב היה בן 34 בעת הירצחו על חוף ימה של תל אביב, בהיותו ראש המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית - שר החוץ של המדינה בדרך - בעיצומה של מערכתו להעלאתם ארצה של יהודי גרמניה עם עליית הנאצים. 80 אלף מהם אכן עלו ב"עלייה החמישית" לארץ ישראל וחשיבותם לחברה ולכלכלת היישוב בארץ הייתה ללא שיעור. רציחתו עוררה סערה שלא שככה עד היום.

ארק'ה, מתנדב נצחי

מי מכיר את השם אהרון פלד? כולם הכירוהו בשם ארק'ה. הוותיקים הכירוהו כאיש פלוגה ג' האגדית וסיוור במדבר יהודה וחציבת "נקב אל-יהוד" - "מעלה פלמ"ח". אחר כך הכירוהו רבים כמלווה אוניות מעפילים. וכקצין ביטחון בחטיבת יפתח במבצע דני. וכאזרח בתפקידים מגוונים, ביניהם ארגון כנסים ועצרות. ורבים הכירוהו בשנים האחרונות כמתנדב כמו-כפיייתי בעמותת דור הפלמ"ח, מוכן לכל משימה. ארק'ה הלך לעולמו ביולי אשתקד ודליה, אלמנתו, שלא הספיקה להיות בפלמ"ח אבל נדבקה בחידק ההתנדבות, כינסה באוגוסט אשתקד קרובים ומוקירים לערב לזכרו של ארק'ה. מנהל בית הפלמ"ח זאב לכיש הנחה את הערב, יו"ר עמותת דור הפלמ"ח שייקה גביש נשא דברים, יואב רגב הרצה על פריצת מעלה פלמ"ח והוקרן סרט ששחזר את המסע האגדי, ד"ר מימי חסקין הרצתה על השירה סביב המדורה.

דליה פלד

לא נפסיק לשיר

אימצו את דברי השיר של חיים חפר: מה לעשות, זוהי ארצנו היחידה // עוד יהיה טוב, ואין זו אגדה // ועוד נזכה, לראות זריחה של יום בהיר // ומשום כך אנחנו ממשיכים לשיר.

הצדעה בזמר לחיים חפר ולשאל ביבר. ערב ט"ו באב, חג האהבה, היה אירוע שכותרתו: "על המשלט יושבת עיר - מופע הצדעה לדור הפלמ"ח וללהקת הצ'זבטרון - מוקדש באהבה לזכר חיים חפר". שעות אחדות לפני הערב הובא למנוחת עולם שאל ביבר. הוחלט ש"לא, אנחנו לא נפסיק לשיר" וההצדעה הייתה לשניהם, בהשתתפות להקה צעירה ותוססת - מעין צ'זבטרון של ימינו.

נר חנוכה ושירה בכ"ט בנובמבר. דור ההמשך חידש לפני שנים אחדות את התרוממות הרוח שאחזה ביישוב בהיודוע החלטת האו"ם על הקמת מדינה יהודית. אשתדל חל כ"ט בנובמבר בערב נר שני של חנוכה שהודלק בידי עמיקם גורביץ. שייקה גביש הזכיר לקהל את קורות אותו יום היסטורי לפני 66 שנה. ואז החלה שירה בציבור בהדרכת גבי ברלין, נגניו והסולניות מיכל טל ובתה אליה.

ערבי השירה המאורגנים על ידי דור ההמשך מילאו את אולם מלווי השיירות. שני ערבי השירה התקיימו מטעם עמותת דור הפלמ"ח ויחידת המוזיאונים של משרד הביטחון. ותיקי פלמ"ח וחברי דור ההמשך

האסופה התרבותית עוברת לדור ההמשך

מיקי כהן*

לפני למעלה משנה התחלנו, מספר יוצאי חטיבת הנגב וחבר מדור ההמשך של עמותת דור הפלמ"ח, באיסוף חומרים למה שחשבנו תחילה כי יקובצו למעין אנתולוגיה של היצירה הפלמ"חאית. לאחר תקופת הרצה "ירד האסימון" והבנו שדרוש אתר אינטרנט שישמש את כלל הציבור ואת הצעירים בפרט. העיקרון שהנחה אותנו בבחירת החומר היה שהיצירה עוסקת בפלמ"ח, או נוצרה בהשראת הפלמ"ח. לא נכסנו כל יצירה שעיסוקה בתקופת המאבק או במלחמת העצמאות. אנחנו סבורים כי יש לתת משקל יתר ליצירה התרבותית מבית היוצר של הפלמ"ח, כדי שמורשת זו תהיה לנכס צאן ברזל בתרבות עם ישראל.

היום, התוצאה מדהימה בהיקפה ובגיוונה. האתר מחולק למדורים כדי שיהיה נוח ופשוט להגיע לפריט שהגולש מחפש. לכל יצירה הקדשנו מספר שורות כדי שהגולש ידע את תוכנה. המדורים הם: כתביהם של יצחק שדה, יגאל אלון, אורי ברנר ויצחק רבין, הפלמ"ח בראשיתו, הפל"ים, ההעפלה וחיל הים, ספרי היסטוריה, הגח"ל והמח"ל במלחמת

נפעל בכל תחום להנחלת המורשת

יחיעם חורב, מרכז דור ההמשך

נתבקשתי לכתוב על דור ההמשך. דבר ראשון שעלה בראשי היה הליכה למקורות. מצאתי קול קורא בחתימת אבי עופר ויפתח יעקב, שהופץ ב-15 במאי 2008. ניתן למצוא בו את הרציו שהביא להקמת דור ההמשך ביוזמת שייקה גביש, יו"ר עמותת דור הפלמ"ח. אני מצטט: "השנים עושות את שלהן. אם לא נפעל במהרה, לא ברור מה ייותר מזכר הפלמ"ח ומורשתו בדור הקרוב, ולידי איזה ידיים הללו יפלו אם נוותר על החזקת מורשת זו". בעקבות פנייה אל בנות ובנים, נכדים ונכדות של חברי פלמ"ח שיצטרפו לעמותת דור הפלמ"ח, נוסד דור ההמשך אשר שם לו כמטרה להמשיך ולפעול בכל תחום להנחלת המורשת.

מאז עברנו כברת דרך. אנו מונים היום מעל ל-700 חברות וחברים. קיים צוות פעילים קטנטן ומגובש של "משוגעים לדבר". פעילות הצוות מתבטאת בתחומים הבאים: • יצירת קבוצה נוספת של שוחרי מורשת, שאינם בעלי קרבה משפחתית לפלמ"ח, המעוניינים להיות מעורבים בפעילויות העמותה. קבוצה זו מונה היום כ-100 חברים • קשר אינטרנטי אל כל חברי העמותה בעלי דוא"ל, המהווה ערוץ יעיל לעדכונים שוטפים על פעילויות העמותה ועל אירועים המתקיימים בבית הפלמ"ח • ייזום וביצוע סיורי מורשת באתרי קרבות • סיוע בארגון והפעלת אירועים בבית הפלמ"ח • גיבוש צוותי מתנדבים לסיוע בארכיון ובמוזיאון • הרחבת הפעילות על ידי בחירת רכזים גיאוגרפיים שיזמו פעילויות מקומיות • הקמת גוף של "נאמני פלמ"ח" אשר ישמרו את הידע של דור הראשונים ויוכלו להנחילו הלאה • ניסיונות להרחבת מעגל הפעילויות והגדלת מספר חברי ה"צוות המוביל" • יצירת ערוץ לתשלום דמי חבר באמצעות כרטיס אשראי.

על התוצאות של פעילות הצוות ניתן לקרוא ביתר פירוט בעמודים הבאים. נשמח לקבל כל סיוע כדי שנוכל לממש את אשר שמנו לנו כמטרה - קבלת הלפיד והולכתו מהדור הפלמ"חאי לשימור ולהנחלת המורשת.

העצמאות, נתן אלתרמן, חיים גורי וחיים חפר, נתן שחם ומשה שמיר, מחקרים ומאמרים מדעיים, מלחמת העצמאות, כ"ד יורדי הסירה וצנחני היישוב, ביוגרפיה ואוטוביוגרפיה, ספרי זיכרון, פרזזה, סיפורת, שירה פזמונים ומקאמות, סרטים ומחזות, אמנות פלסטית, מוסיקה, מכאן ומשם, הפלמ"ח בספרות הילדים, בולי דואר ומטבעות, בתי מורשת הפלמ"ח, גלריית צילומים.

בימים אלה, בהבנה עם הנהלת עמותת דור הפלמ"ח, מועברת האחריות לניהול האתר לצוות מדור ההמשך, במגמה לשלב את אתר אסופת התרבות עם אתר דור הפלמ"ח. אנו, חברי הצוות המקורי, נמשיך לסייע ולעמוד לרשות הצוות הצעיר מאיתנו. העבודה נעשתה על טהרת ההתנדבות וללא צורך בגיוס מקורות מימון.

כתובת האתר: www.zal.co.il/palmach_asoofa

או בחיפוש מקוצר: palmach_asoofa

* בשם צוות המערכת של האתר

דור ההמשך בנתיבי מורשת

**הסיורים בנתיבי הקרבות של יחידות הפלמ"ח
בהדרכת יואב רגב הם מפעולות דור ההמשך
לשימור מורשת הפלמ"ח והפצתה בקרב הדור
שלא ידע את מלחמת העצמאות**

שייקה גביש מסביר לרגלי אנדרטת יפתח

לחימת מחלקתו המורכבת מפלמחניקים דתיים ותהילה סיפרה כיצד לימדה עברית במשלטים לאנשי גיוס חוץ לארץ - גח"ל - שהגיעו לקרבות מיד לאחר עלייתם ארצה.

שהשתתפו בסיום, גם מפקדים, הודו שיואב מתמצא אפילו טוב מהם בפרטי הקרבות. בבית קמה סקר אלוף (מיל) שייקה גביש, שהיה בימי אותם קרבות סגן מפקד הגדוד הראשון, את האסטרטגיה והטקטיקה של המערכה בנגב המנותק משאר חלקי הארץ כשממולו הצבא המצרי וכוחות עוינים מקומיים. הוא ניתח את המהלכים של מפקד החזית יגאל אלון ושל מח"ט יפתח מולה כהן, ואת מגמות המטכ"ל.

משם נסעו המסיירים לאנדרטה שהוקמה לא הרחק ממחלף מחאז של כביש 6 לחללי ח'רבת מחאז. בהמשך עלו על אחת הנבעות הצופות על הזירה בה עברה ח'רבת מחאז מספר פעמים מיד ליד וגבתה קורבנות. באחד הקרבות הקשים של הגדוד, לרגלי ח'רבת מחאז הובסה לבסוף היחידה המצרית המשוריינת בפיקוד הסרן עבד אל-נאצר, לימים נשיא מצרים. נאצר כתב בזיכרונותיו כי לראשונה בחייו פחד והבין את כוחו של האויב הציוני. במקום זה שמעו המסיירים הסברים נוספים מפי שייקה וכן הסברים מפי לוחמי הגדוד אל"מ (דימ) זאב עופר ותהילה עופר, מחברי הספרים על הגדוד הראשון ועל חטיבת יפתח. זאב, שהיה מ"מ ולחם במשלטי הסביבה סיפר על

מאנדרטת חטיבת יפתח עד ח'רבת מחאז

בשעה 10 בבוקר, ביום שישי ה-27 בדצמבר האחרון, כולם התייצבו בחניון של "פארק יגאל אלון" בצומת בית קמה. "כולם" הם הפעם ותיקי פלמ"ח בעיקר מן הגדוד הראשון בחטיבת יפתח, וכמו בכל הסיורים, אנשי דור ההמשך ושוחרי מורשת הפלמ"ח. הם הגיעו בכלי רכבם על פי ההנחיות שקיבלו בדוא"ל: נוסעים בכביש מס' 40 עד צומת קמה. הבאים מצפון פונים בצומת ימינה, הבאים מדרום פונים שמאלה, נוסעים כ-300 מ' עד כיכר, פונים בה שמאלה לכביש מס' 264 וכעבור כ-300 מ' פונים אל רחבת חניה למרגלות האנדרטה בתחום החניון.

"האנדרטה" היא אנדרטת חטיבת יפתח מוקדשת לקרבות ולחללי החטיבה בנגב. לרגלי האנדרטה, באמפיתיאטרון הקטן, קיבלו באי הסיור מפות משוכפלות מתוך הספר "יפתח - חטיבת פלמ"ח במלחמת העצמאות" והאזינו להסבריו של יואב רגב על קרבות החטיבה באזור, עם דגש על קרבות ח'רבת מחאז, התחנה הבאה בסיום. הלוחמים

זאב עופר מסביר בח'רבת מחאז

יואב רגב נותן סקירה כללית

משתתפי הסיור בח'רבת מחאז

זאב עופר הרצה פעמיים באתרי קרבות בעמק יזרעאל לפני מדריכי קורס קצינים; יחד עם תהילה עופר הרצו על הבחורות בפלמ"ח לגמלאי המוסד; ברוך תירוש הוא מרצה מבוקש לקבוצות של ארגונים יהודים מחו"ל; הלוחמת טובה עופר הוזמנה להרצות בגדוד "קרקל". חברי פלמ"ח מרצים בימי עיון וסמינרים, דוגמת העמותה להיסטוריה צבאית, השתלמויות מורים וקורסים שונים.

ולמה הבאתי רשימה זאת? כי או-טו-טו מגיע תורכם, דור ההמשך, לשאת לבדכם באחריות למלאכת ההסברה הנ"ל. היכוננו.

ת.ע.

היכוננו, כי או-טו-טו מאיץ תורכם

שייקה גביש מרצה אין-ספור פעמים על הפלמ"ח לפני קבוצות של קצינים בכירים, גופים שונים במערכת הביטחון, כגון בית הספר לפו"ם, מדריכי קורס קצינים, המכללה לביטחון לאומי ועוד. חברים נוספים מבוקשים להרצות: בבית הספר של הנכדים, לקבוצות מבקרים בבית הפלמ"ח. רשימה קצרה, לדוגמה: במסגרת פרויקט "אמץ לוחם פלמ"ח" של ממת"ם, מחלקת המחשוב של חיל הים, התחלקו אנשי היחידה בין בתיים של מפקדים ולוחמים בפלמ"ח, לדוגמה אצל זמרה ואלעד פלד, וביקשו שיספרו להם על הפלמ"ח;

בעקבות הלוחמים של חטיבת הנגב

יואב רגב ותודי שדה ליד האנדרטה לחללי חטיבת הנגב בביר עסלוג'

המסיירים באתר הקרבות

מיקי כהן מספר על הקומנדו הצרפתי

ומ"מ בפלוגת ג'יפים בגדוד 9, נמנה עם מחברי ספר חטיבת הנגב במלחמת העצמאות וכתב מחקרים על "הקומנדו הצרפתי" ועל מתנדבי חוץ-לארץ (מח"ל). משימת חטיבת הנגב במסגרת מבצע "חורב", הייתה לפתוח ביממה הראשונה של המבצע את ציר הכביש עסלוג' - עוג'ה אל-חפיר לתנועה של כוחות צה"ל. במשלטי הת'מילה תיאר מיקי את הלחימה של יחידת הקומנדו הצרפתי על משלט י"ד, השתלטות פלוגת ב' ["ברן"] על משלט ביר ת'מילה וכניסת גדוד 9 לחימה עם אור ראשון.

בתחנה הבאה, לרגלי מצפה שבטה (המשורפה), לחמה פלוגה מוגדלת בפיקוד של אלכסנדר ויתקין ("סשה הגדול") מ"פ פלוגה ג' בגדוד 7. הכוח ביצע עיקוף עמוק ממזרח והשתלט על משלטי המשורפה בלילה שלפני תחילת הלחימה על משלטי הת'מילה. הכוח כלל מחלקת חי"ר בפיקוד מיקי, שתי מחלקות ג'יפים מגדוד 9 ותותח 20 מ"מ וחוליית האזנה לקווי הטלפון. ההשתלטות על המשורפה איפשרה מניעת התנועה של צבא מצרי לשני הכיוונים: הזרמת תגבורת מעוג'ה לעסלוג' או נסיגת כוחות מעסלוג' או ממשלטי הת'מילה.

צילמה עליזה בן-נון

בשעה 10 בבוקר יום שישי ה-5 באפריל אשתקד המתה מבקרים הכניסה הראשית של "פארק גולדה מאיר", לצד כביש מס' 222 וסימון ק"מ 152, בצומת משאבי - מסעף גבולות. עשרות ותיקי פלמ"ח, אנשי דור ההמשך ושוחרי מורשת הגיעו לשם ברכבם על פי ההנחיות שקיבלו בדוא"ל מיחיעם חורב, מרכז דור ההמשך. הם באו לאחד הסיוורים שמארגן דור ההמשך בשנים האחרונות, בהם מעשיר אותם יואב רגב, איש ידיעת הארץ וחוקר ארץ ישראל ובעצמו דור שני של לוחם פלמ"ח, בידע על קרבות הפלמ"ח. מוקדי הסיוור היו אתרי הקרבות של חטיבת הנגב. שניים מהלוחמים הוסיפו הסברים ממקור ראשון על הקרב בביר-עסלוג', קרב משלטי הת'מילה וההשתלטות על משלטי המשורפה (מול מצפה שבטה) במבצע "חורב".

בביר-עסלוג' נסקרה לחימת הגדוד השמיני בה נכבש קודם מרכז האספקה המצרי במקום ולאחר מכן נחסם הכביש מניצנה לבאר שבע. הגדוד נעזר בחברי הקיבוצים רביבים וחלוצה שנוסו למשימה. על כך סיפר זכריה ("תודי") שדה, מוותיקי הפלמ"ח וחבר קיבוץ משאבי שדה (חלוצה דאז). למרבה הצער, תודי, אמן צילום ואוצר גלריית "הגבעה" בקיבוץ, הלך לעולמו כחודשיים לאחר הסיוור.

בתחנות הבאות בסיוור הסביר מיקי כהן, ששימש בחטיבת הנגב בשני תפקידים, מ"מ חי"ר בגדוד 7

אבי הפלמחניק / בת חן כהן

ולעשות קונצטים באוהלי הבנות. בימים שמצאת פסח ועד אחרי יום העצמאות, הוא הרבה מחשבות בעיניים עצובות.... קשה היה לו משנה לשנה המעבר מזיכרון לשמחה, אבל הוא השתדל, עשה "לחיים" קטן וחשב על כל מה שהיה ונגמר.

הוא היה פלמחניק שחלק קראו לו וונדר, וחלק קראו לו יודה כהן (ולא יהודה). ואני מיום היוולדי קראתי לו אבא שלי. ובשבילי עד היום ולעולמים הוא לא רק פלמחניק, לא רק מלח הארץ ומתיקות החיים אלא הוא המימוש של אם ארצה זו לא אגדה.

אתה כל כך חסר לי היום, ובכלל.

הפלמחניק שלי היה יפה תואר, עם בלורית וחיוך ביישני, הוא לא קרא "אחרי" אבל התייצב לקרב, צחק, נאבק ובעיקר שתק. הוא לחם על משוריינים ובלייזי שיירות, לצד חברים וחברות.... הוא לחם על הדרך לירושלים ועל קריית יערים ולמרות שהבטיח, לא הגיע אף שנה לאזכרה של הנופלים. הוא אהב את הארץ הזאת, ללא תנאי, בלי לבקר או למחות, הוא טייל וסייר על גבי ההרים וגם בין הגאיות. את האהבה שלו למדינה הוא העביר הלאה בסיפורים שסיפר, למרות שהבנו שהוא לא כל כך אוהב לדבר. הוא שר את שירי הרעות וכל פרטואר תש"ח ופניו קדרו תכופות כמו פני השמיים בבוא הסתיו. הוא בא לבית הספר של הילדים, לספר על המאורעות, אלה ישבו בעיניים בורקות ולא הפסיקו לשאול שאלות. תמיד שעשעה אותו השאלה, אם הוא ובר כוכבא היו יחד בכיתה. הוא היה פלמחניק פשוט, איש עדין נפש ונעים הליכות, מה שלא הפריע לו לגנוב תרגולות במשך

משוט בארכיון הפלמ"ח

תעודת הבגרות של ירוחם כהן

ההמשך: בואו להתנדב בארכיון לכל הפחות יום בשבוע, למספר שעות. ועוד: בררו בין חבריכם וחברותיכם מימי הפלמ"ח - אם הם רשומים במאגר החברים באתר הפלמ"ח, אם פרטיהם מעודכנים, אם חסרות תמונות וכדומה. הזמן אינו עומד מלכת ואנו מאבדים מידע רב על חברים שהלכו לעולמם ושמן אינו מופיע באתר ובעמותה.

בקיץ האחרון, לאחר שנים רבות ומלאות פעילות, סיימה ירדנה וירוב את עבודתה כאחראית של הספרייה וחדר ההנצחה ואנו מאחלים לה דרך צלחה בכל אשר תפנה. את מקומה ממלאת פנינה ירוחם, מתנדבת ותיקה באוצר תמונות הפלמ"ח.

שונים ועשרות רבות של ספרים המפארים כבר את מדפי הספרייה שלנו. החומרים הארכיוניים נמצאים בסידור ורישום.

ודוגמה לפריט חשוב אשר נמצא זרוק ברחוב בתל אביב והובא אלינו על ידי ידיד הארכיון ד"ר ניר מן, היסטוריון וחוקר כוח המגן. הוא גילה כי זאת תעודת הבגרות של ירוחם כהן [הגי'ג'י] מגימנסיה הרצליה. להזכיר: ירוחם היה מראשוני הפלמ"ח, מקים המחלקה הערבית ומפקדה וקצין המודיעין של הפלמ"ח. תעודת הבגרות נמצאה מרופטת ובלויה וכעת עברה "שיפוץ" ושיחזור באדיבות ארכיון צה"ל.

בתקופה האחרונה הותקנה מערכת רישום ממוחשבת מטעם ארכיון צה"ל ואנו זקוקים למתנדבים ומתנדבות נוספים לרישום כל החומרים הנמצאים בארכיון. לאבטחת החומרים אנו מבצעים גיבוי על גבי שרת חיצוני. הכוונה לגבות גם את אוסף התמונות הסרוקות של אוצר התמונות, העדויות בארכיון, הסרטים המצויים בפורמט DVD שאינו די אמין ויש להעתיק את הקבצים הדיגיטליים אל הכונן הקשיח של המחשב ואל כונן הגיבוי החיצוני.

אנו מבקשים מחברי הפלמ"ח ומאנשי דור

ד"ר אלדד חרובי, מנהל ארכיון הפלמ"ח

השנים חולפות עוברות ויחד עימן גם תקופות החיים של לוחמות ולוחמי הפלמ"ח. אנו חווים בעת האחרונה מספר רב של פניות מצד משפחות, בנים ונכדים של אנשי הפלמ"ח. פונים אלינו במספר נושאים: ראשית, חיפוש אחר בן המשפחה אשר שירת בפלמ"ח, אך שמו אינו מופיע באתר. שנית, רצון למסור לנו פריטים רבים אשר הצטברו בבתי הפלמחניקים במהלך שנות חייהם: ספרים, מכתבים, מסמכים, סרטים וכמובן תמונות. סוג אחר של פניות קשור ברצון לכתוב סיפור שורשים על אמא, אבא, סבתא וסבא אשר לחמו במסגרת הפלמ"ח.

כמויות לא מעטות של פריטים מגיעות אלינו, חלק באופן מסודר, חלק בשקיות ניילון וחלק נשלח בדואר. בשנת 2013 היו שתי הפקדות חשובות. האחת, של משפחת מולה כהן שהיה מפקד חטיבת יפתח. המשפחה הביאה מספר קרטונים עם חומרים רבים הנמצאים בשלב המיון והארגון. הפקדה חשובה נוספת הייתה על ידי משפחתו של איסר חלמיש, לוחם פלמ"ח וקצין מודיעין בצה"ל, ששמר מאות פריטים

מבקרים באוצר תמונות הפלמ"ח מזהים את עצמם ואת קרוביהם

רבקה'לה קרמר מסבירה לחיילים מה רואים באלבומים

עסקה בחומר הכתוב ואז... הכל נתקע. הפקה כזאת דורשת תקציב גדול. אם יימצא מימון יהיה גם אלבום הבחורות. וכמו בכל האלבומים שהופקו עד כה, על מלאכת הגרפיקה תעסוק יהודית שריג מקיבוצה של דיתה, בית השיטה.

דיתה החלה לתכנן אלבום נוסף, "גרנדיז" לדבריה: הבחורות בפלמ"ח. נאספו כמויות אדירות של תמונות, המתנדבת הקבועה חברת הפלמ"ח רותי בר-רצון איתרה ומיינה, המתנדבת פנינה ירוחם

גם אלבומי מחנות קפריסין. דיתה הגיעה למסקנה שלא די לכלול באלבום תמונות של סנדלרייה אחת שהפעילו המעפילים באחד המחנות. אם היו שבע סנדלריות יש להכניס את כולן, כי האנשים המצולמים בהן ראויים גם הם להנצחה באלבומים. אותו דבר, לגבי מעפילים על האוניות. לא רק דמויות לדוגמה, אלא כל מי שצולם.

דיתה פרח, מי שהקימה ומנהלת את אוצר תמונות הפלמ"ח, על אלפי התצלומים ועשרות האלבומים, אומרת כי הסיפוק הגדול שלה הוא כאשר אנשים מזהים את עצמם בתמונות שלא ידעו על קיומן, וכאשר מבקרים נתקלים בתמונות של יקיריהם, הורים, סבים, אחים וחברים קרובים.

"אני שואלת כל קבוצה וכל יחיד שמבקרים באוצר" אם היה להם מישהו קשור בפלמ"ח, או מישהו שהיה מעפיל, או מישהו ששהה במחנות הגירוש בקפריסין. ואז מחפשים באלבום הרלוונטי ולא פעם נשמעת צעקה: "זה סבא שלי", או: "זה אני! לא ידעתי שצילמו אותי!", ואז, זאת ממש חגיגה ואנחנו מספקים להם העתקים מהתמונה. לפעמים מגלים בדרך זאת שמות של אנשים המופיעים באלבומים ולא זוהו. זה קורה במיוחד אצל מעפילים."

"האוצר", אכן אוצר, אינו סטטי. יש אלבומים חדשים לגמרי ויש אלבומים שהיו קטנים והופקו מחדש במידות גדולות, עם תוספת תמונות ניכרת. כך "גדל" אלבום מחנה עתלית ונוספו לו תמונות מפרצת הפלמ"ח לשחרור מעפילים. וכך

ספריית בית הפלמ"ח מחכה לכם

פנינה ירוחמי, מנהלת הספרייה

בספריית בית הפלמ"ח יש כבר למעלה מאלפיים ספרים ולמעלה משלוש מאות קלטות ואנו ממשיכים לקבל ספרים חדשים, ספרים שחשוב שיהיו אצלנו. אלא-מה, לאחרונה צר המקום מהכלם. מאז כניסתי לניהול הספרייה, אני מחפשת פתרונות יצירתיים ורלוונטיים למצוקה זאת. הספרייה פעילה בימים א'-ה' בין השעות 9 בבוקר ל-3 אחה"צ.

מלבד, יום אחד בשבוע עוסקות שלוש מתנדבות בהקלדת חומרים שונים - כתבי יד אותנטיים

של חברי פלמ"ח ושל יחידות פלמ"ח. לא מכבר הן סייעו את הקלדת "יומן הכשרת עין-גב בית-השיטה", מסמך מרתק בדיווחיו הרצופים על פני תקופת קיומה ולחימתה של ההכשרה, מאוקטובר 1946 עד ינואר 1949. בימים אלה אני עוסקת בהגהות אחרונות של היומן, קודם הבאתו לדפוס. ההדפסה תהיה מיוחדת ומלווה בתמונות. יום אחד בשבוע עוסקת מתנדבת אחרת בחומרים הקשורים לתיקים האישיים של חברי הפלמ"ח. ושני מתנדבים עוסקים יום אחר בחומרים האורקוליים. סמוך לספרייה שוכן חדר ההנצחה של הנופלים.

לאחרונה נוספו ארבע מגירות, לארבעה חללי פלמ"ח. בעזרת החומרים שניתנו לנו באדיבות ארכיון צה"ל ובני המשפחות, מילאנו את המגירות בחומרים כתובים ובתמונות. נוספו מסמכים וחומרים כתובים אחרים גם למגירותיהם של חללי קרב דואימה, שאף הם הגיעו אלינו באדיבות ארכיון צה"ל, אתו אנחנו עומדים בקשר רציף. לארכיון הפיזי הקטן שלנו (להבדיל מהארכיון הממוחשב) זורמים כל העת מסמכים רבי ערך ועניין. אחד מעיסוקיי הוא כתיבת עדויות מאלפות של אנשי פלמ"ח. למעשה, כל יום יש עיסוק במשהו "חדש" ומרתק.

לפני עשרים שנה "הצטרפתי" לפלמ"ח

עברו קרוב לעשרים שנה מאז ש"הצטרפתי" לפלמ"ח. נפלה בחלקי הזכות להיות חלק מצוות ההקמה של המוזיאון כתחקירנית והמשכתי בתפקידים נוספים. מאז זרמו אלפי ימים ואלפי מבקרים במוזיאון ואני זרמתי איתם. התחלתי את עבודתי במכולה שעמדה ליד הצריף, עברתי למרתף, שם התחלתי לאסוף את החומרים, ומשם עליתי לקומה השנייה בה שוכנים היום הספרייה, הארכיון וחדר הנופלים והם מיקשה אחת של תיעוד.

נשאבתי לתוך דפי ההיסטוריה שרשם הפלמ"ח, לערכיו, לאורחות החיים, להווי המיוחד, לא רק דרך המילה הכתובה אלא דרך האנשים שפגשתי בשנות עבודתי. עמלתי על הקמת הספרייה וחדר הנופלים, קיבצתי חומרי ארכיון וזיכרון, הייתי חלק מצוות שעושה רבות לשימור מורשת הפלמ"ח. פגשתי ועבדתי עם חבורה נהדרת של אנשי פלמ"ח המתנדבים ומפעילים את בית הפלמ"ח בתחומים השונים, ועם הצעירים המדריכים במוזיאון ועושים עבודה חינוכית רצינית ומבורכת. פגשתי במשך השנים אנשים רבים שבאו להפקיד, לעיין, לשאול, לחקור.

נפגשתי עם הרבה כאב דרך משפחות הנופלים שהפקידו בידנו, תוך אמון מלא, חומרי זיכרון להנצחת יקיריהם. עברתי על מאות עדויות, צילומים, סרטים, ספרים ומסמכים המגלמים בתוכם את מהות הפלמ"ח ואנשיו, וכל יום נפעמתי מחדש מעוצמת התקופה ומאלה שנשארו אותה על גבם. אני מסיימת את עבודתי ומודה לכל מי שפגשתי, שעבדתי איתו, שתרו מזמנו ומזיכרונותיו והעשיר את אוצרות בית הפלמ"ח.

ירדנה ירוחמי

עבור משפחות שכולות של חללי הפלמ"ח, ירדנה וירוב היא הפלמ"ח. ירדנה, חברת קיבוץ רמת הכובש, צעירה מדור תש"ח, אבל עשתה במשך שנים להנצחת חללי הפלמ"ח, חקרה, ליקטה פרטים ופריטים, איתרה משפחות, מילאה בחומרים אוטנטיים את המגירות בחדר ההנצחה. נוסף על כך שקדה על איסוף הספרים המהווים את ספריית בית הפלמ"ח והעלתה את פרטיהם לאתר באינטרנט. לא מכבר פרשה ואת תפקידה ממלאת עתה פנינה ירוחמי.

המתנדבים

קבוצת מתנדבים מסורים מסייעים לתפקוד התקין של הארכיון, הספרייה ואוצר התמונות. מי בהקלדה ומי בהדרכת מבקרים, מי במיון חומרי ארכיון ומי בהגהות - אלה הם העושים במלאכה לפחות יום אחד בשבוע וחלקם מתמידים זה שנים רבות: דני אופיר, עמירם אסתרין, יצחק באר, חוה בלומוביץ, רותי בר-רצון, יעל טולדי, פנינה ירוחמי, צבי כהן, אבישי לוביץ, שאל ספיר, חביבה ערמון, דליה פלד, חבצלת רון, אריאלה שקד, אהרון שרון ורחל תדהר.

פרטים על החלל אליהו אזולאי

מארכיון צה"ל ביקשו פרטים הנוגעים לחלל אליהו אזולאי, אשר שם קץ לחייו בחודש מאי 1947 בעת היותו בהכשרת הפלמ"ח בנען. מישהו מכיר ויודע על אנשים שהיו בהכשרת גינוסר בעת שהותם בנען? מי יכול לתת מושג על חייו בתל-אביב. הוא גדל אצל משפחת שלוש. הקישור לדף שלו באתר "נזכור את כולם":

<http://www.izkor.gov.il/HalalKorot.aspx?id=505299>

לאן התגלגלת, יא, שעון של יגאל אלון

סיפרה לי חברה כי באחד הימים, בשעה 15:30 בערוץ 42 ב"הוט", בתוכנית העוסקת במכירת עתיקות "היסטוריה למכירה", הופיע גבר בחנות העתיקות של משפחת הריסון בלאס וגאס. הוא הציע למכירה את השעון ש"נשיא ארצות הברית ריצ'רד ניקסון נתן לסבא שלי". שאל אותו המוכר: "ומי היה הסבא שלך?" ענה האיש: "יגאל אלון, שהיה שר החוץ של ישראל בשנות ה-70". אף לא מילה על היותו מפקד הפלמ"ח. השעון נמכר ב-500 דולר...

אסנת מרדור

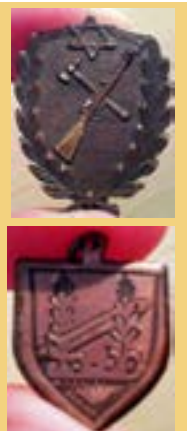
מי מכיר? מי יודע?

הסמלים של אריה פלוטקין

שמי שיר לביא, סבי אריה פלוטקין שירת בפלמ"ח בחטיבת הנגב. לאחרונה מצאתי בבית סבתי סיכה שאני חושבת שהייתה של סבי בפלמ"ח, ועוד סיכה שהיא יותר סוג של תליון שמאחוריו הקדשה ממנו אליה מתאריך 1 באפריל 1948. האם ידוע למישהו מה המשמעות של הסיכות האלה?

תודה, שיר לביא

shir944@gmail.com

תזכרי של מי את

חנה אזר, הוצאה עצמית

יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח, גייס ב-1942 את חנה אזר לפלוגה ה'. בספר זיכרונותיה היא מספרת על ילדותה,

עלייתה מהונגריה, חינוכה ב"משק פועלות" וחברותה בפלמ"ח. בין השאר שירתה במחלקת הסיירים של הפלוגה וכמפקדת כיתה. היא הייתה מועמדת לשליחות אל מעבר לקווי האויב הנאצי באירופה הכבושה במסגרת המחלקה הבלקנית, אשר שליחותה לא יצאה אל הפועל. לאחר שחרורה מהפלמ"ח הצטרפה חנה לקיבוץ ניצנים. במלחמת העצמאות לחמה שם כמפקדת עמדה מול הצבא המצרי התוקף. בספרה היא מתארת גם את חיי משפחתה ואת המשך חייה בעיר, כמנהלת חנות ספרים.

דרכי בארץ

דן נעמן, הוצאה עצמית

קורות התקופה - המאה ה-20 - וקורות חייו של המחבר מתוארות ב"צורר זיכרונות" רב-היקף, קרוב לחמש מאות עמודים גדושי

מאורעות הרי עולם ואנקדוטות אישיות. בחלקו הראשון של הספר היה שם המחבר עדיין פריץ נוימן, בן יחיד למשפחה יהודית מן המעמד הבינוני בווינה בירת אוסטריה. הנער שגדל בצל עליית הנאציזם עולה לארץ ישראל ופותח בחיים חדשים. הכשרה, קיבוץ, פלמ"ח. פרק הפלמ"ח הוא הבולט בספר ולא בכדי: תקציר הפרק הזה כולל את תפקידו במחלקה הגרמנית, בליל הגשרים, בקורסי מ"כים ומ"מים, בפיקוד על מחלקת פלמ"ח, בעלייה למשגב-עם ועוד. במלחמת העצמאות היה מפקד נמל חיפה עד שחרור העיר, קצין מבצעים של חטיבה 8, ובהמשך, כמג"ד ובתפקידי מטה בכל מלחמות ישראל. בשאר פרקי הספר הוא מעלה זיכרונות מחיי המשפחה והישגיו בחיים האזרחיים.

כל העיתון הזה לא היה מספיק כדי להכיל סקירות על הספרים הנוספים מדי שנה לספריית בית הפלמ"ח. ספרי זיכרונות, מחקרים אקדמאיים, עבודות של תלמידים, תיעוד מערכות של יחידות פלמ"ח, ביוגרפיות, רומנים וקבצי סיפורים על אנשים ואירועים בפלמ"ח. אין סוגה ספרותית החסרה במדפי הספרייה. אנחנו מביאים כאן לקט מצומצם, האמור לתת מושג על מה אוצר שפע הספרים והחבורות.

על כל הספרים ניתן למצוא מידע וסקירות קצרות באתר הפלמ"ח באינטרנט:

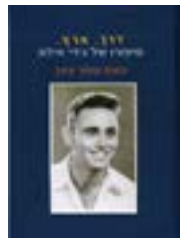
<http://www.palmach.org.il> או הישר באתר הספרייה:

http://info.palmach.org.il/show_item.asp?levelId=38796&itemType=0

דרך ארץ

עומר עינב, הוצאת שבע הדברים

יהונתן בן ה-10 שאל את גידי אילת, חבר בית אלפא שהתנדב לפלמ"ח ב-1942, כעבור שלוש שנים היה מפקד פלוגה ב' בגדוד השני ובקורות הנגב במלחמת העצמאות מפקד הגדוד השלישי: "סבא, אתה היית פעם מפורסם?". גידי הכין רשימה של כל האזכורים שלו בספרים, במאמרים ובראיונות. נכד אחר, בוגר, עומר עינב, החליט שחיו ומעשיו של סבא ראויים להיות בכתובים, למען צאצאיו ובכלל. בשיחות עימו נילה שגידי אינו רק סבא אהוב ומוערך אלא איש אשכולות. כזה הוא אכן מצטייר בספר שמטבע הדברים חלק גדול ממנו מוקדש לשנותיו בפלמ"ח. הנכד לא היה צריך להחמיא לסבא, די בתיאורים ענייניים כדי להתרשם מאישיותו וממנהיגותו: ליל הגשרים, הכלא בלטרון אחרי "השבת השחורה", הניסיונות לכיבוש לטרון במלחמת העצמאות ועוד ועוד. ולא חסרה בספר גם ביקורת על מה שהיה מנוגד להשקפותיו. פרקים אחרים בספר מוקדשים לפעילות במשמר האזרחי, בקיבוצו ובקיבוץ הארצי.

משמר העמק לא תיפול!

עמירם אזוב, הוצאת דביר והמרכז לחקר כוח המגן

המחבר נולד בקיבוץ משמר העמק ארבע שנים לאחר שאביו, משה אזוב, לו מוקדש הספר, פיקד על עמדה מס' 7

של הקיבוץ שהותקף בחודש אפריל 1948 בידי "צבא ההצלה" הערבי של קאוקג'י. ספרו של

יואב רגב, הוצאת אחיאסף

המחבר, איש ידיעת הארץ וחוקר תולדות ארץ ישראל, הוא גם בן של פלמחניק ופעיל בדור ההמשך של עמותת דור הפלמ"ח.

כתיבתו הפורה היא תוצאה

ישירה של עיסוקיו המקצועיים וקירבתו לפלמ"ח ולתש"ח. על כן, בצד ספרים על קורותיהם של המושב בלפוריה והמושבה קסטינה-באר-טוביה שפרסם בשנה האחרונה, הוא ליקט, חקר ועיבד תשע "הגדות" על קרבות מלחמת העצמאות. כמובן מאליו, מקום הפלמ"ח אינו נפקד ולדוגמה סיפור הפשיטה על הכפר סעסע, כיבוש לוד והקומנדו הצרפתי. כל אחד מתשעת הקרבות הפך במרוצת השנים לאגדה שכל המספר אותה מוסיף או גורע מן הסיפור האמיתי. אצל רגב, האגדות הופכות להגדות, בבחינת והיגדת לבנך את המעשה עצמו, על עובדות בדוקות, כך שיישמר לדורות באופן המדויק ביותר.

שנה טובה מההיסטוריה

אני שולחת לכם שני כרטיסי "שנה טובה" מתש"ח. אחת, ששלח אבי, צבי עין מ"א-שם" בנגב המנותק לאמו, סבתי ציפורה. וברכה חוזרת של אמו, לכתובת הצבאית של הגדוד הראשון בחטיבת יפתח.

תמר גור-אל

ההכשרה הראשונה

באחד מגיליונות דור הפלמ"ח נכתב כי הכשרת חרמש הייתה ההכשרה הראשונה בפלמ"ח. אני רוצה להעיר כי ההכשרה הראשונה הייתה הכשרת מעוז, חניכי הנוער העובד מתל אביב ואחרים שהגיעו ליגור, עברו לאפיקים ועם השחרור לרזרבה הקימו את עין זיתים וחלק מהחברים הצטרפו למנרה.

הדסה ולד

על הסכין

אני אוסף בימים אלו חומרים לכתיבת ספר בנושא "ייצור ושימוש נשק קר בארץ ישראל" (רומח, סכין, כידון, חרב וכד'). קראתי בעיתונכם שתי כתבות על סכיני פלמ"ח וגם אני מעוניין להקדיש בספר פרק לפלמ"ח. האם קיים תיעוד של ייצור ושימוש במסגרת הפלמ"ח או עבור הפלמ"ח, בתמונות, סיפורים וכלים? לדוגמה, מצוין במספר מקורות כי בליל הגשרים בוצעו "הורדות זקיף" ע"י לוחמי הפלמ"ח ובמיוחד מוזכרת הפעולה בגשר בנות יעקוב. האם קיים תיעוד ו/או עדויות לגבי פעולה זו והאם השתמשו בנשק קר לביצועה? במידה ויש חומר רלוונטי לנושא, אודה אם תפנו אותי אליו. אני מודה על נכונות, העזרה ושיתוף הפעולה.

ניתן ליצור קשר איתי בטלפון 054-5581085

או בדוא"ל gil.hacohen@gmail.com

ד"ר גיל הכהן

בכוריכור לא "נקצרו"

בגיליון האחרון של דור הפלמ"ח, בכתבה על סיור באתרי קרבות שילטה, נכתב שהלוחמים בח'רבת כוריכור "נקצרו". לדעתי אין זאת המילה ההולמת את שקרה. לכבודם של הנופלים ושל הלוחמים שנשארו בחיים נכון לומר "קרר" שנפלו בו". הייתי לוחם מקלען שנאמר לו בשלב מסוים להישאר עם שני חברים בעמדה כדי לחפות על הנסיגה. כך פקדו גם על לוחמים אחרים. ורק לאחר שפגז נפל בתוך העמדה, שלושת אנשי הצוות נפצעו והמקלע התעקם ויצא מכלל פעולה, נאמר לנו לעזוב את העמדה וכך נאמר גם לאחרים. עד כמה שאני יודע, הניסיונות לפרוץ למשלטת ע"י מאות הכפריים נבלמו ורק ההפגזה המאסיבית הביאה לתוצאה הבלתי נמנעת.

אריה גצלר

עובדות על "לילי"

בגיליון האחרון של דור הפלמ"ח, בכתבה "הנצחת אחד מראשוני הפל"ם" הוזכרה הספינה "לילי". אני מבקש להבהיר כמה פרטים. בשנות מלחמת העולם השנייה מפעל ההעפלה הצטמצם מאד. בין מעט הספינות שאת הפלגתן ארגן המוסד לעלייה ב' הייתה "לילי" שהפליגה בחודש אוגוסט 1943 עם 90 פליטים מבולגריה. בליל ה-29 באוגוסט, בהתקרב "לילי" לחופי הארץ, הטביעה אותה צוללת איטלקית. בספינה היו 30 מעפילים שהורדו בקפריסין לפני ההפגזה לחיפה. הספינה הוטבעה בליל ה-21 באוגוסט 1943.

יהודה בן-צור

ב-1943 היו פעילי העפלה, אבל עדיין לא היה פל"ם.

דיתה פרו

יוזמי אנדרטת הראל

מאחר ואני מצוטט בכתבה "גן חטיבת הראל בירושלים" שפורסמה בגיליון הקודם: אבקש להבהיר כי מרשימת היועדה היוזמת והמארגנת של גן הראל נשמטו בעריכתכם שמותיהם של עמוס חורב ואברהם רון.

מוטקה בן-פורת

העלון מלא וגדוש

הגיע לשולחננו עלון "דור הפלמ"ח" מספטמבר 2012, 24 עמודים של טנא מלא וגדוש.

דודו אמיתי ארכיון השומר הצעיר יד יערי

קרר בארות יצחק

בתגובה לכתבה על הנצחת חברי פלמ"ח בבארות יצחק ויד מרדכי מן הגיליון האחרון, אבקש להעיר ולתקן: בקרב נהרגו 17 לוחמים ולא 16; בקרב נהרגו שתי תצפיתנים מהגדוד ה-7 של הפלמ"ח; בקרבות בארות יצחק בנגב אכן נהרגו שתי לוחמות, אחת מהן כבר למחרת הפלישה במאי והאחרת ביום הקרב, שתיהן - חברת בארות יצחק. ובעניין הגדוד ה-2 והגדוד ה-9 המופיעים בכתבה ניתן להבין שכאילו השתתפו שני גדודי פלמ"ח שלמים או חלקם - ולא היא.

רמי חרובי

סמינר על פועלו של יצחק שדה

נכון לכל משימה. שייקה גביש ואלעד פלד עמדו על כך שתורת מפקד הפלמ"ח הנחילה שילוב של צבאיות וחברתיות. ומצד שני דיברו חוקרים שהתעמקו ברבדים מפועלו ודמותו. פרופ' זאב צחור דיבר על פרק גדוד העבודה שהיה אוונגרד מהפכני. ד"ר דב תמרי דיבר על המשותף לווינגייט, שדה ואלון - כפירה במושגים קפואים, חתירה לתפיסות חדשות במציאות משתנה ויישום כתוצאה מהתנסות. ד"ר מרדכי נאור תיאר את מערכת היחסים בין המפקד והמשורר - יצחק שדה ונתן אלתרמן.

במלאת 60 שנה למותו של יצחק שדה הוקדש לזכרו סמינר שדן בהיבטים השונים והמגוונים של פועלו ודמותו. הסמינר נערך בבית הפלמ"ח מטעם העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית, יד טבנקין ונמרכז לחקר כוח המגן מוסדו של ישראל גלילי. מנהל בית הפלמ"ח זאב לכיש אמר בדברי ברכה כי מיליון ו-200 אלף אנשים שכבר ביקרו בבית הפלמ"ח ספגו ידע על הפלמ"ח ובכך גם את מורשת יצחק שדה, מפקדו הראשון. מצד אחד דיברו בסמינר אנשי הפלמ"ח שעברו רק קורסי מ"כים ומ"מים והיו לאלופים בצה"ל: שלמה גזית דיבר על תרומתו הישירה והעקיפה של שדה לניצחון במלחמת העצמאות - העובדה שבהקמת הפלמ"ח הוא הוסיף למיליציה ה"הגנה" כוח סדיר ארצי

צמאים לדעת: סיורים באתרי מורשת קרב

בזמן תירוש ("בוטרוס")

העוינת בכפרי המרחב. במוקד היה סיפור היאחזות הפלמ"ח הראשונה והקמת קיבוץ בית קשת. סביב "בית הביטחון" שמעו על הקרב בו נפלו שבעה מגינים במאבק בבדואי ערב א'זביח, שנהגו לעלות עם עדריהם על אדמות הקיבוץ.

בית כנסת "הראל" בהר אדר

לאחר ששמעתי תלונות על הזנחה באתר חטיבת הראל-פלמ"ח בהר אדר, התקשרתי עם ראש מועצת היישוב הר אדר. הוא אמר שהמקום מטופח ושומר והחלטתי לבדוק. נסעתי עם קבוצת

וותיקים לאתר ההנצחה השוכן בפסגת היישוב שצילל שמו מזכיר את גבעת הרדאר. שם לחמה חטיבת הראל בתש"ח, ורבים מלוחמיה נפלו

במקום שלבסוף נפל לידי צבא עבר הירדן ונכבש שוב רק במלחמת ששת הימים, בידי חטיבת הראל החדשה. מצאנו כי האתר אכן מטופח, סביבו גן פורח, עם מתקני מנוחה ומשחק. הפתעה הייתה לגלות גם הנצחה לא שגרתית של חטיבת הראל - בית כנסת "הראל".

סביבת דרך בורמה הייתה מתאימה במיוחד כדי לשמוע על ירושלים הנצורה ועל המאמץ הגדול והקורבנות בפריצת הפרוזדור לירושלים, הלחץ לקיים אספקת מזון, תחמושת ותרופות בשיירות שעברו דרך מטחי אש אויב ומוקשים שחסמו את הכביש. והנה היא, הסברתי, הדרך המסולעת שגילו אנשי הפלמ"ח והיא הותאמה למעבר גיפים וכלים כבדים. בחלק השני של דרך בורמה, הגענו לאנדרטת חללי המח"ל, בה שמות המתנדבים מחו"ל, גם ממקומותיהם של אנשי הקבוצה. את שמו של קולונל דוד מרכוס - מיקי סטון - הם הכירו, ולמדו גם על איש פל"ם שהיה לוחם נועז, צבי, הוא הרולד מונש, שנהרג בקרבות הראל.

המסע בדרך בורמה היה מרגש וכמו במפגשים דומים שאני מפעיל בבתי ספר, ביחידות צבאיות ובארגונים חברתיים, הסקרנות גדולה. כולם רוצים לדעת מה עבר עלינו בתש"ח.

בית קשת עם העמותה להיסטוריה צבאית

אני מצטרף גם לסיורים שמארגנים אחרים, בהם משתוקקים לשמוע על הפלמ"ח. השתתפתי בסיור שערכה העמותה להיסטוריה צבאית באתרי קרבות מלחמת העצמאות בגליל התחתון ובעמקים. את דברי ההסברה נשא אורי ביידיץ, חבר פלמ"ח שנטל חלק בקרבות בגליל וכמ"פ בגדוד החמישי בקרבות בדרך לירושלים. לימים שימש שנים רבות כמנהל רשות שמורות הטבע. הדגש בהסבריו היה על פעילות ההכשרות המגויסות ומחלקות פלמ"ח. בסיור השתתפו כ-50 ותיקי צה"ל שקיבלו בקבוצות קטנות הסברים על בעיות הביטחון לקראת מלחמת העצמאות ובתחילתה, ועל היציאה לפעילות התקפית יזומה מול ההתארגנות

בדרך בורמה, עם יהודים אמריקנים

נפגשנו, כמתוכנן, ב"מצפה הראל", ליד התבליט הגדול של דרך בורמה. הם, כ-40 מנהיגים מקהילת דרום פאלם ביץ' בפלורידה שבאו לארץ להשתתף בוועידת הפרדציות בירושלים. ואנוכי, שמפי ביקשו ללמוד על מלחמת העצמאות ועל הפלמ"ח. ממקום המפגש נסענו בגיפים לאורך דרך בורמה עד למרומי הרי יהודה.

בשיחה תיארתי לפנייהם את המצב בארץ בשנות ה-40, וכיצד גויס הפלמ"ח כפלוגות המחץ שעמדו מוכנות לפקודת ההנהגה הנבחרת. וכיצד, לבד מתפקידי הביטחון השוטף בארץ, השתתף בחוף לארץ בהכנות ניצולי השואה להעפלתם ארצה, נטל על עצמו את הפעלת ספינות המעפילים והמאבק נגד הבריטים. היה חשוב להם לשמוע על כך שבעול נשאו גם מעל ל-200 מתנדבים מצפון אמריקה. הם האזינו בהתרגשות ניכרת לתיאור המצב והאווירה בארץ לאחר כ"ט בנובמבר, כאשר יחידות הפלמ"ח היו בגדר חלוץ בקרבות בלימת התוקפנות הערבית, ובמקביל הביאו אוניות שהבריחו ארצה נשק למלחמה לנוכח האמברגו של כוחות האו"ם.

בית הפלמ"ח – BEST MUSEUM IN TEL AVIV (יהללך זה לא אנחנו קבענו)

סתם יום של חול בבית הפלמ"ח

המשכנו בקיום ערבי שירה ביום כ"ט בנובמבר ובמהלך הקיץ, משולב עם ט"ו באב - חג האהבה, כאשר ארחנו את להקת הציצ'זטרון הצעירה והתוססת; כבכל שנה היו טקסים להענקת פרס יגאל אלון ופרס יצחק שדה והיו השקות ספרים. ושמרנו על מסורת ציון יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. מאות חברי פלמ"ח וחברי תנועת "המחנות העולים" נטלו חלק באירוע שעמד השנה בסימן "מי שחלם", חלומות וציפיות של הנופלים מהמדינה שלמענה נתנו את חייהם. צוות בית הפלמ"ח, למרות שהולך ומתמעט בהיקפו, לא ניפגע באיכותו. הצוות ממשיך לפתח

השנה נערכו בבית הפלמ"ח כמה וכמה סמינרים רב-מפגשיים: אחד, יחד עם הסתדרות המורים, עסק באירועי מלחמת העצמאות לציון 65 שנה לפריצתה. אחר, עם מכון אבשלום, עסק במורשת יצחק שדה, לרבות הרצאה מרשימה של פרופ' אניטה שפירא וביקור בביתו של שדה ביפו. סמינר נוסף, עם שלוחת בית ווהלין של "יד ושם", הוקדש לציון 70 שנה למרד גטו ורשה ועמד בסימן "מרי וגבורה". אחת הפגישות המשמעותיות בסמינר, שמשכה קהל רב, הייתה הרצאתו של המשורר חיים גורי. למרבה הצער, לא כל המפגשים המתוכננים יצאו אל הפועל.

גם זה קורה בבית הפלמ"ח. פלמחניקים ופלמחניקיות חוגגים בו אירועים משפחתיים. יצחק לוי, מ"מ בגדוד החמישי, חגג יום הולדת 85 ומשפחתו הפתיעה אותו בעוגה מקורית.

תוכניות הדרכה חדשות. במסגרת זו הוכן סרטון בו מספרים חברי פלמ"ח מחוויותיהם ומציפיותיהם מהדור הצעיר. הסרטון משמש בסיס לדיונים נפלאים עם המבקרים הצעירים. הצוות המשיך להפיק מדי חודש את עיתון הבית - פלמ"חודשי - המופץ למנויי האינטרנט, וניתן לראותו גם באתר הפלמ"ח במחשב. שנת 2014 מציגה אתגרים לא פשוטים, שבבסיסם במקביל לשמירה על הקיים, המשך ההתפתחות בכל התחומים - הטכני, החינוכי והתרבותי.

אירועים מרשימים נוספים שנערכו אצלנו: משרד החינוך קיים ערך יום לכל התלמידים הלומדים את מקצוע ההיסטוריה באופן מורחב ועקב הצלחתו מתוכנן יום כזה גם השנה. נמשך אירוח קציני צה"ל המגיעים באופן סדיר, ליום עיון בנושא "המפקד המחנך", ומעבר לביקור בתצוגות הבית נפגשים עם חברי פלמ"ח, מפקדים ולוחמים. נמשך, ואף התרחב פרויקט "היום שאחרי", בו אנו מארחים קבוצות של אנשי צבא, תלמידים, וגופים אחרים לאחר שובם מהמסע לפולין. אנו מציגים בפניהם את סיפור ניצולי השואה ב"יום שאחרי", קרי מסע הגעתם ארצה והשתלבות רבים מהם במלחמת העצמאות. ארחנו לא מעט כנסים באולם "מלווי השיירות": כנסי זיכרון שיזמו משפחות ליקיריהם מן הפלמ"ח;

זאב לכיש, מנהל בית הפלמ"ח

2013 ההייתה השנה ה-14 לפעילותו של בית הפלמ"ח. הבית, שבראשיתו כלל רק את תצוגת "מסע פלמ"ח" החדשנית והמרשימה, כולל היום גם את תצוגת "יד לגח" ולניצולי השואה במלחמת העצמאות, את ארכיון הפלמ"ח על ספרייתו רחבת ההיקף, את אולם "אוצר תמונות הפלמ"ח", את אודיטוריום "מלווי השיירות", את חדר הנופלים המרגש, וכמה תערוכות מתחלפות: תערוכת ציורי לודביג בלום "מיכחול וזיכרון" ותערוכת שירי נתן אלתרמן "צדקת הדרך". כל זאת מאפשר גיוון נרחב לכל מבקר, ובונה אופציה לביקורים חוזרים בבית. השנה שופרה משמעותית הצפייה בתצוגת "יד לגח" בעקבות החלפת המושבים בתצוגה בכורסאות תיאטרון נוחות. ההתייחסות למבקרים שופרה עם הכנסת יכולת שימוש בכרטיסי אשראי בקופת הבית, והחשוב מכל - הושלמה החלפת כל מקרני תצוגת "מסע פלמ"ח" ואיכות הצפייה שופרה מאד.

בית הפלמ"ח ממשיך להיות מוקד משיכה אטרקטיבי לתיירים. באתר התיירות הבינלאומי הפופולארי TRIPADVISER מוגדר הבית על ידי מאות מבקריו כאטרקציה מרכזית בתל-אביב וכ-BEST MUSEUM IN TEL AVIV. כל זה מביא, בעיקר בתקופות החגים והחופשות, ביקוש אדיר לביקורים, העולה בכמה מונים על יכולת הקליטה של הבית, ומאלץ אותנו לדחות רבים. אך עיקר תהילתו של בית הפלמ"ח בשנה האחרונה, כמו בשנים קודמות - הפעילות שנעשית בו.

שאפו !

פרסום צעיר ותוסס הולך ועושה חיל מגיליון לגיליון של "פלמ"חודשי", המופיע רק בתבנית אינטרנטית. מפיקות אותו מדריכות בית הפלמ"ח משוגעות לדבר ומוכשרות - להשתגע מהן. בשנה האחרונה ערכו אותו ליר כץ ולירון פליטמן ואת גיליון דצמבר ערכה שלומית לק. התוכן עשיר ועתיר תמונות וקישורים למאגרים וליו-טיוב רלוונטיים לכתבות. בגיליון דצמבר היו הנושאים: היום לפני: ספינת המעפילים "חנה סנש", מכתב של זהרה לויטוב, גיוס נוער השכונות לפלמ"ח, אימון קפא"פ, ספר חדש: יפתח, ציזבת מילקוט הכזבים, שיר של אלתרמן וקטע על מבצע חורב.